

Maand in, maand uit.
Zien, proeven, genieten.
verkooptentoonstelling in Ede

SIMONIS & BUUNK
een keur aan kunst

Maand in, maand uit. Zien, proeven, genieten.

Verkooptentoonstelling
zaterdag 18 december 2021 t/m zaterdag 29 januari 2022

Dinsdag t/m zaterdag van 11-17 uur en op afspraak
open zondagen: 19 december 2021 en 9 januari 2022
gesloten: Kerst en Nieuwjaarsdag

**Voor prijzen, lijstfoto's en meer informatie over herkomsten,
tentoonstellingen, literatuur:**

www.simonisbuunk.nl en op aanvraag

Een collectie schilderijen, aquarellen, tekeningen en beelden uit de 17e, 18e, 19e en 20e eeuw waaronder Hollandse romantici en impressionisten, schilders van de Amsterdamse School, klassiek modernen, vertegenwoordigers van expressionistische stromingen als de Bergense School en de Groninger Ploeg, nieuwe realisten en abstracten.

SIMONIS & BUUNK
een keur aan kunst

19e eeuw   Notaris Fischerstraat 30

20e eeuw   Notaris Fischerstraat 19

Fischerhuis   Notaris Fischerstraat 27

Buiten exposities om geopend dinsdag t/m zaterdag 11-17 uur en op afspraak

Notaris Fischerstraat 30, 6711 BD Ede

+31 (0) 318 652888

info@simonisbuunk.nl

www.simonisbuunk.nl

Samen op reis, het hele jaar door

Onze gloednieuwe catalogus is een soort reisgids. We gaan de paden op, de lanen in. Binden schaatsen onder, maken tochtjes, te voet, met de tram en de trein. Gaan naar de bollenvelden, de markt en het strand. We volgen het verloop van de seizoenen, verwonderen ons over de wolken, het water, het veranderende licht; alles vastgelegd in tijdloze schilderijen. We gaan op pad. U met ons, wij met u en samen met schilders van toen. In die tijd, die wereld en kijkend met hun ogen. Het hele nieuwe jaar 2022 door.

Onze 'dagtripjes' doen denken aan die van de schrijver Nescio, die hij beschrijft in zijn *Natuurdagboek*. Nescio debuteerde in 1918 met *Titaantjes*, maar werd pas in de jaren dertig door auteurs als J.C. Bloem en Menno ter Braak naar waarde geschat. Na zijn dood (1961) bereikte zijn werk een groter publiek. Bij de verschijning in 1996 was het *Natuurdagboek* een grote ontdekking. De auteur doet hierin nauwgezet verslag van zijn wandelingen en waarnemingen door de Hollandse natuur. Zorgvuldig neemt hij al het veranderlijke waar:

Maandagochtend. Stil, mild weer, nevelig, niet koud. Met de bus van 10 uur 13 naar Loenersloot. Buiten was de nevel dan eens wat dikker dan weer werd het zicht iets ruimer. Boven de nevels was een bleek blauwe lucht. Ergens omtrent Duivendrecht was een stuk breede sloot zoo geheel glad en zacht blauw als een lief en intelligent oog. In het dorpje (Abcou) geen mist maar schaduw en stilte. – 7 december 1953

Zijn manier van kijken en beschrijven en zijn aandacht voor de seizoenen roepen het verlangen op om mee te reizen, dezelfde bus naar Loenersloot te nemen en in de nevel langs de sloten te wandelen. Een gevoel dat de Haagse Scholer Constant Gabriel vertolkt in zijn schilderij *Vroege ochtend in de polder bij Kortenhoef* (pag. 56). En Nescio's aantekeningen over de 'blauwe zee met eentonig gedruisch, een bootje en een trolde' en 'De zee is idioot: water en een boot;' (26 juli 1952) roepen beelden op van Schoumans zeegezichten (pag. 147). In de catalogus zult u Nescio's bevindingen nog regelmatig tegenkomen.

Zien begint met kijken, kijken, en misschien wel kopen. Zo adverteren we al geruime tijd om het kopen van kunst laagdrempeliger te maken. Een sprekend voorbeeld is het jonge echtpaar dat laatst een mooi, romantisch strandgezicht kocht. Ze lopen geregeld langs de etalage, maar naar binnen gaan en kopen? Die drempel was te hoog. Gelukkig staat de deur van Simonis & Buunk altijd open, zeker bij mooi weer. Na een aanmoediging van een van onze medewerkers, die net de straat overstak, bezochten ze onze galeries. Hun smaak lag nog niet helemaal in elkaars verlengde, maar na diverse bezoeken, waarin

veel gekeken werd, kwam hun voorkeur langzaam bovendien: een schilderij met veel licht, vrolijk, niet te modern, ook niet te stijf. Ze kochten een prachtige G.W. Opdenhoff, met visserspinken en vissersvolk op het strand van Scheveningen. Niet het duurste werk, maar voor hen wel het fraaiste schilderij uit onze collectie van bijna 4.000 werken.

Zien gaat ook over een belangrijk onderdeel van onze handel: de inkoop. Misschien heeft u erover gelezen in de Telegraaf (25 oktober) of van gehoord op Radio 1 (28 oktober): onze meest recente ontdekking van het portretje van kroonprins Wiwill. Een bevriende archeoloog tipte ons. Het kwam te koop bij een Engelse veiling met als omschrijving 'Portrait of a young boy, bust length, in a black coat and buff waistcoat', toegeschreven aan '... Huyter (Dutch, mid-19th century)'. Op de foto's was te zien dat het ongekend knap geschilderd was, bovendien voorzien van een fraaie 19e-eeuwse lijst. Het jongetje kwam ons bekend voor. Online poept al snel het Rijksmuseum op, die een gravure bezit van dezelfde jongen: Willem van Oranje-Nassau, roepnaam Wiwill en geportretteerd door Nicolaas Pieneman, de grote historie- en portretschilder uit die tijd. De Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau beschikt over de tekening, waarschijnlijk de voorstudie, in langdurig bruikleen gegeven aan Paleis Het Loo. Dus lagen we in de struiken om te bieden, met – voor alle zekerheid – maar liefst drie biedlijnen, twee online en één telefonisch. Met de verwachting dat er meer kapers op de kust waren. Die waren er, maar alsnog kochten we het voor een fractie van wat we er voor over hadden.

De geportretteerde Wiwill (1840-1879) was de oudste zoon van koning Willem III en koningin Sophie. Hij was daarmee kroonprins en zou zijn vader opvolgen als Willem IV. Door zijn vroegtijdig overlijden is hij nooit koning geworden. Ook zijn twee broers, Maurits en Alexander, overleven hun vader niet. Na de dood van Sophie trouwt Willem III met de 41 jaar jongere Emma van Waldeck-Pyrmont, waaruit troonopvolgster Wilhelmina wordt geboren, die al op 10-jarige leeftijd tot de troon wordt geroepen. De schilder Nicolaas Pieneman (1809-1860), vriend van grootvader Willem II en hofschilder van het huis van Oranje, schilderde talrijke portretten van de koninklijke familie, waaronder ook Wiwill als 13-jarig jongetje. Het schilderij is natuurlijk aangeboden aan onze huidige Koning Willem 'IV', maar voordat het mogelijk naar de koninklijke vertrekken verhuist is het te zien op onze tentoonstelling in Ede.

Zien gaat ook over het oog van de kenner. Dat ziet niet alleen, maar 'proeft' als het ware of een schilderij echt of vals is. De expertise komt na jarenlang schilderijen door de handen laten gaan. Eraan

Tekening door Nicolaas Pieneman, ca. 1852-53. Collectie Paleis Het Loo, Apeldoorn, langdurig bruikleen van Geschiedkundige Vereniging Oranje-Nassau.

Staalgravure en ets door prentmaker Dirk Jurriaan Sluyter, naar het schilderij van Pieneman. Collectie Rijksmuseum, Amsterdam.

ruiken en voelen. We zijn blij te melden dat Kas Buunk zijn examen taxateurschap 19e-eeuwse schilderkunst heeft afgerond met een 8,4 (theorie) en 8,8 (praktijk). Hij is daarmee de vijfde leerling uit 'de school van Ede' die succesvol afgestudeerd is als schilderijen-taxateur.

Bij het zien en kijken komt ook genieten aan bod. Zowel voor ons als voor onze bezoekers. Juist in een kunsthandel als de onze, waar een schilderij – anders dan in een museum – van zó dichtbij bekeken kan worden dat je de verf als het ware nog ruikt. In onze drie galeries: de salons van de 19e eeuw, het Fischerhuis met z'n karakteristieke kamers en de moderne galerie van de 20e eeuw.

Nicolaas Pieneman
Amersfoort 1809-1860 Amsterdam
Portret van kroonprins Wiwill (Willem van Oranje-Nassau)
olieverf op paneel 51,6 x 37,3 cm, te dateren ca. 1852-1853
Herkomst: graveur Dirk Jurriaan Sluyter (1811-1886), Amsterdam; part. coll. Groot-Brittannië

En is er een schilderij of beeld is waar je écht naar blijft kijken, je in je hart sluit, dan is er meestal een optie om het werk mee op zicht te krijgen. Thuis weet je of je blijft genieten. Niet alleen na aankoop, maar elke dag, maand in, maand uit, jarenlang, nee... generaties lang.

Wij hopen dat u geniet van onze catalogus en dat u daarna onze verkooptentoonstelling komt bezoeken. We ontvangen u graag met een glas Salentein wijn om te proosten op het nieuwe jaar.

Teo van den Brink

Frank Buunk

Otto Willem Albertus 'Albert' Roelofs

Schaarbeek (België) 1877-1920 Den Haag

Ijspret

olieverf op doek 39,8 x 60,3 cm, te dateren 1899

Herkomst: coll. Albertine Deletaille-Roelofs, Frankrijk, dochter van de schilder; daarna door vererving in bezit gekomen van Gabriel Deletaille.

Literatuur: Jan Juffermans, *Albert Roelofs 1877-1920*, Den Haag 1982, afb. 3, pag. 93, nr. 20 (als 'Een schilderij met schaatsenrijders') en pag. 189, cat.nr. 3.

Januari heet u welkom. Mede namens.

Januari is vernoemd naar Janus, de god van het begin en einde, die poorten opent en sluit. Goede voornemens worden uitgesproken, de kerstdecoratie wordt opgeborgen en met een nieuwjaarsduik luiden we het jaar in. Deze eerste maand wordt ook wel de louw- of looimaand genoemd, het was de periode waarin de dierenhuiden werden bewerkt tot leer. Een andere benaming voor deze maand is ijsmaand, verwijzend naar het weer in januari. Een koude, droge januari zou een goede zomer beloven en elk jaar hopen we dan weer opnieuw dat het lang genoeg vriest om de schaatsijzers onder te kunnen binden. Ijsplezier verbindt jong en oud en is veelvuldig afgebeeld in de schilderkunst. Januari kan echter ook somber aanvoelen. De maandag in de laatste volle week van januari wordt ook wel *Blue Monday* genoemd, de deprimerendste dag van het jaar. We zouden somber gestemd zijn, de eerder gemaakte goede voornemens zijn immers al naar de achtergrond verdwenen en de zomer is nog ver weg. Maar blauw is ook de kleur van heldere, ijskoude winterluchten en zien we bovendien terug in de kleurrijke schilderijen van de modernen.

Januari.

'Charles' Henri Joseph Leickert

Brussel 1816-1907 Mainz (Duitsland)

Ijsgezicht met schaatsers, kooplui en een vastgevroren schip
 olieverf op doek 60,4 x 84,8 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd '56
 Herkomst: part. coll. Oostenrijk.

Hollandser kan niet, zou je zeggen. Maar de buren kunnen er ook wat van.

De aantrekkingskracht van de schilderijen van Charles Leickert wordt vooral bepaald door de lichtval en sterk verhalende details. Hij was een echte vakman, die op knappe wijze de juiste stemming kon weergeven en daarmee de smaak van het publiek goed aanvoelde. Zijn wintergezichten zijn echt koud, zijn zomers zonnig en groen. Leickert begint zijn opleiding aan de Haagsche Teekenacademie en werkt tegelijkertijd in het atelier bij Bart van Hove, schilder van stadsgezichten en toneeldecors. Na afronding van de Teekenacademie vervolgt Leickert zijn studie in het atelier van Wijnand Nuijen. Na diens overlijden – hij werd slechts 26 jaar – zet Leickert zijn atelierstudie voort bij Andreas Schelfhout, waar hij zich meer en meer toelegt op het schilderen van landschappen, in het bijzonder winters. In 1850 vertrekt Leickert naar Amsterdam en vanaf die tijd worden zijn onderwerpen steeds gevarieerder. Waren de torens van Dordrecht, Woudrichem en Schiebroek, onder invloed van Nuijen, een vaak voorkomend motief in zijn vroegere werk, nu schildert hij vaak aan de waterkant, langs het

strand en de rivieren – op plekken met veel bedrijvigheid. In deze tijd ontstaat *Ijsgezicht met schaatsers, kooplui en een vastgevroren schip*, gecomponeerd in zijn atelier, waarbij hij gebruik maakt van de schetsen en studies die hij eerder buiten maakte. Er is volop plek voor het uitbeelden van de schoonheid van de natuur; een gelaagde lucht, die een naderende sneeuwbuï lijkt aan te kondigen en een blauwgrijs bevroren rivier met een prachtige lichtinval halverwege de horizon. Een ingevroren schuit waarlangs het ijs wordt los gestoken, bedrijvigheid op de besneeuwde kade van mensen die een praatje maken, een handelaar in hooi met zijn duwlede op de oever, een koek-en-zopie voor de schaatsende passanten. Leickerts 'heimwee' schilderijen boden houvast aan mensen die moeite hadden met de snel veranderende samenleving. Eigentijdse motieven als treinen en stoomschepen, zoals Schelfhout ze gebruikte, komen in zijn schilderijen niet voor. Liever legde hij een tijdloos landschap vast dat een weergave is van de schoonheid van de natuur.

Jan Jacob Spohler

Nederhorst den Berg 1811-1866 Amsterdam

Ijsgezicht met schaatsers
 olieverf op doek 59,5 x 80,5 cm, gesigineerd links onder
 Herkomst: Simonis & Buunk Kunsthandel, Ede, 2007; part. bezit Nederland.

Jacob Jan Coenraad Spohler
 Amsterdam 1837-1923
Schaatsers op het ijs bij opkomende sneeuwstorm
 olieverf op doek 44,3 x 34,9 cm,
 gesigineerd rechtsonder

'Charles' Henri Joseph Leickert
 Brussel 1816-1907 Mainz (Duitsland)
Ijsgezicht met houtspokkelaars
 olieverf op doek 40,2 x 35 cm, gesigineerd rechtsonder
 en gedateerd '63

Petrus van Schendel

Terheijden 1806-1870 Brussel

Wild- en gevogelteverkoper bij kaarslicht

olieverf op paneel 57 x 42,8 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1856

Literatuur: Igor Minakov, *Petrus van Schendel, life and work*, St. Petersburg 2018, afb. pag. 118/119 (in kleur).

George Gillis Haanen

Utrecht 1807-1881 Aken (Duitsland)

Avondlijk ijsvermaak bij een koek-en-zopie

olieverf op doek 45,2 x 60,3 cm, gesigneerd rechtsonder

Nocturnes – 'kaarslichtjes'

Kaarslicht- en maanlichtscènes, ook wel 'nocturnes' genoemd, waren in de 19e eeuw bijzonder populair. Het genre kwam tegemoet aan de fascinatie van de romantische verzamelaar voor de duisternis en de geheimzinnige krachten van de natuur. Speelde de voorstelling zich binnen af, werden nocturnes ook wel 'kaarslichtjes' genoemd. Een beroemd vertegenwoordiger van dit genre was de Antwerpse schilder Petrus van Schendel, die vanaf 1828 behalve maanverlichte marines en ijsgezichten veel genrestukken bij kaarslicht schilderde. Bewondering oogstten

vooral zijn nachtelijke marktscènes, waarvan de eerste exemplaren tot stand kwamen tussen 1838 en 1845 toen de kunstenaar woonde aan de Prinsengracht in Den Haag, niet ver van de Groenmarkt. Ook na zijn vertrek naar Brussel bleef Van Schendel de Groenmarkt schilderen om aan de grote vraag van het koperspubliek te voldoen. Geroemd werden de fluwelige toon van deze voorstellingen en de manier waarop het zachte licht van kaars en olielamp de gezichten van marktlui en bezoekers beroerde. De kaarslichtscènes van de schilder werden zó bewonderd dat men hem in Frankrijk 'Monsieur Chandelle' noemde.

Carel Jozeph Grips

Grave 1825-1920 Vught

Tijd om te spelen

olieverf op paneel 44,7 x 34,7 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '73

Herkomst: kunsthandel Messrs. H. & P. de Casseres, Londen; part. bezit Verenigde Staten.

Willibrordus Joseph 'Will' Leewens

Den Haag 1923-1986

Lazuur
 olieverf op doek 80,7 x 100 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '74
 annotatie op spieraam: "Will Leewens "Lazuur""
Herkomst: Artoteek, Den Haag, inv.nr. 558.018/75-03-31.

Blue Monday,
 17-1-2022

Jacob 'Jaap' Nanninga

Winschoten 1904-1962 Den Haag

Compositie op blauwgrond
 gouache en krijt op papier 48 x 61,5 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '59
Herkomst: coll. jkvr. P.J.M.E. Schuurbeque Boeye, Doorn, 1966; part. coll. Zeist, 1987.
Literatuur: tent.cat. Nanninga, Rotterdam, Museum Boymans-van Beuningen/Den Haag, Gemeentemuseum, 1962, cat.nr. 44, (met afb.); Erik Slagter, *Nanninga: schilder, painter, peintre*, Amsterdam 1987, pag. 82, cat.nr. 339.
Tentoonstelling: Nanninga, Rotterdam, Museum Boymans-van Beuningen, 14 dec. 1962-27 jan. 1963/Den Haag, Gemeentemuseum, 12 febr.-24 maart 1963; Arnhem, Gemeentemuseum, *Jaap Nanninga*, 12 febr.-26 maart 1966; Nanninga: *schilder, painter, peintre*, Den Haag, Haags Gemeentemuseum, 14 maart-3 mei 1987/Venlo, Museum Van Bommel-Van Dam, 8 mei-28 juni 1987/Enschede, Rijksmuseum Twenthe, 11 juli-30 aug. 1987.

Antonius Bernardus 'Toon' Kelder
 Rotterdam 1894-1973 Den Haag
Stilleven met hortensia's bij een raam
 olieverf op doek 110,5 x 90,6 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '25
Herkomst: coll. Piet Boendermaker, Bergen; Stedelijk Museum, Amsterdam, bruikleen vanaf 1942; veiling Sotheby's, Amsterdam, 9 dec. 1993, lotnr. 70 (met afb.).

Willem Jacob 'Wim' de Haan
 Amsterdam 1913-1967
Zonder titel
 olieverf op doek 90,1 x 100,4 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '55

Kees Keus
 Den Haag 1905-1987 Hilversum
Compositie
 olieverf op papier 47 x 60,7 cm, gesigneerd rechtsonder

Lucebert (Lubertus Jacobus Swaanswijk)

Amsterdam 1924-1994 Alkmaar

Zonder titel

inkt en gouache op papier 31,5 x 47 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren 1953

Herkomst: coll. Karel P. van Stuijvenberg; part coll. Nederland.

Literatuur: tent.cat. Luik, Musée d'Art moderne et d'Art contemporain, *Cobra. Liège 93. Collection Karel P. van Stuijvenberg*, Utrecht 1993, pag. 196; Willemijn Stokvis, Ed Wings, Leo Duppen, *De taal van Cobra*, Amstelveen 1995, pag. 276, cat.nr. 117, afb. 117 (in kleur).

Tentoonstelling: Luik, België, Musée d'Art moderne et d'Art contemporain, *Cobra. Liège 93. Collection Karel P. van Stuijvenberg*, 9 april-31 mei 1993; Amstelveen, Cobra Museum voor Moderne Kunst, *De taal van Cobra*, 1996.

Finn Pedersen

Klemensker (Denemarken) 1944-2014

Ridders i raelt univers

(Ridders in het echte universum)
olieverf op doek 100,1 x 81,3 cm, gesigneerd linksboven en verso gedateerd 2000
annotatie verso: "Finn Pedersen – 2000
"Ridders i raelt univers"

Herkomst: part. bezit België.

Eugenius Antonius Maria 'Eugène' Brands

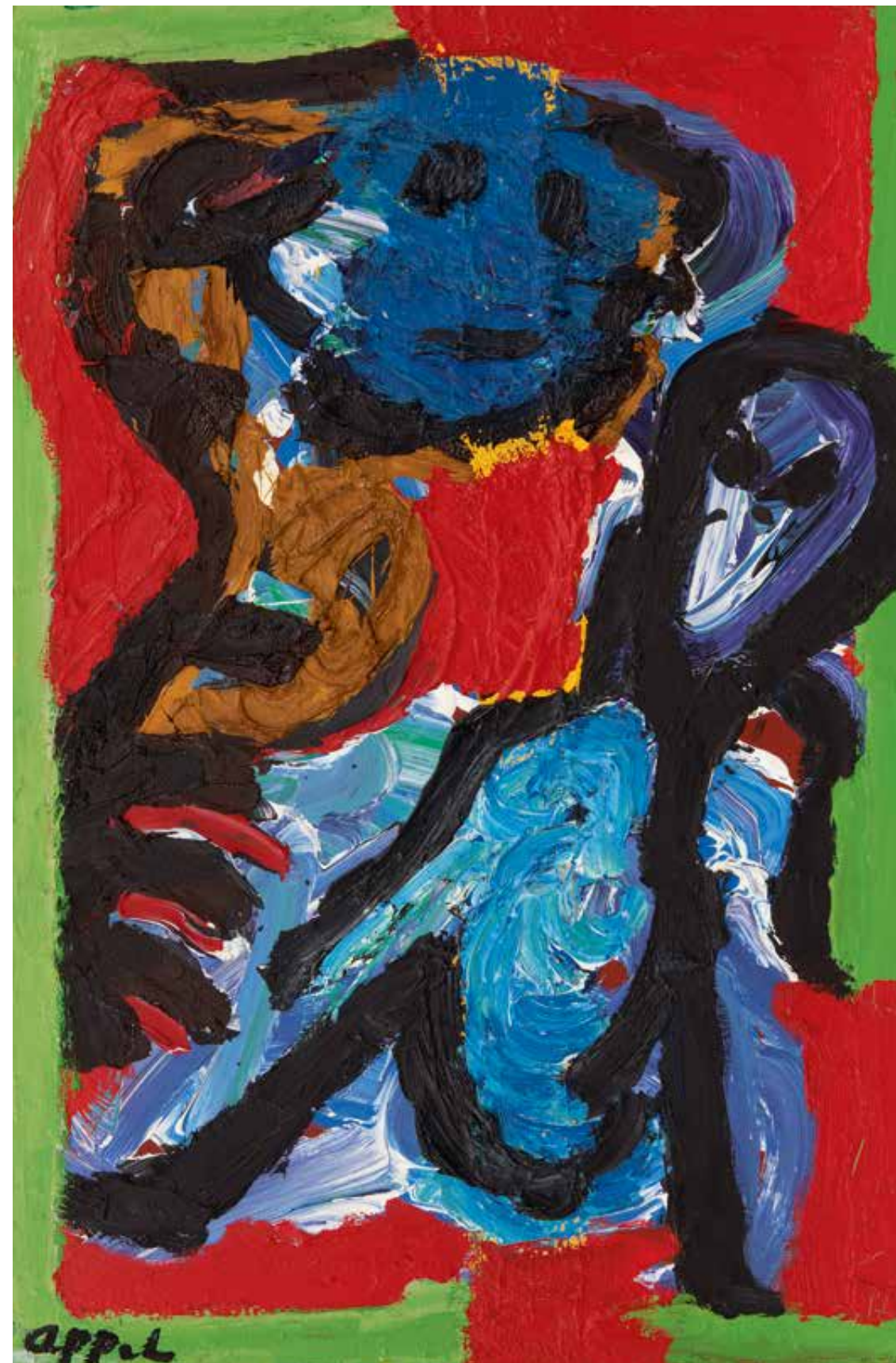
Amsterdam 1913-2002

Vliegende vis

gouache en olieverf op papier, 45,9 x 49,1 cm, gesigneerd linksboven en gedateerd 3.58
annotatie verso: "vliegende vis, 1 januari 1958-1, Brands"
[tweemaal]

Christiaan 'Karel' Appel

Amsterdam 1921-2006 Zürich (Zwitserland)

Mother and child

olieverf op doek 91.5 x 61 cm, gesigneerd linksboven en te dateren 1989

annotatie op spieraam: "Mother and child"

Herkomst: Gallery Moos, Toronto, Canada; Jaski Gallery, Amsterdam, 1996; coll. Horemans, Kontich, België.

Lodewijk Franciscus Hendrik 'Louis' Apol

Den Haag 1850-1936

Winterlandschap met houtspokkelaars
 olieverf op doek 50,6 x 71 cm, gesigneerd linksonder
 Herkomst: part. bezit Duitsland.

Ja, haal de
 schaatsen maar
 uit het vet.
 En leg die warme
 trui vast klaar.

Februari staat bekend als de sprokkelmaand. Dat lijkt logisch, want je had immers hout nodig voor een vuurtje. Het lijkt echter afgeleid van het Oudnederlandse woord 'sporkelen' dat springen betekent. In februari verspringt immers eens in de vier jaar een dag. Er is nog een andere verklaring voor de naam. In februari vierden Germaanse stammen zedeloze vrouwen- en vruchtbaarheidsfeesten, door de Romeinen 'spurcalia' genoemd, afgeleid van spurcus, het Latijnse woord voor smerig. Zo kan het Oudnederlandse woord 'sporkelen' afgeleid worden van deze, volgens de Romeinen, obscene Germaanse winterfeesten. Voor de Romeinen was deze maand juist het tijdstip voor grote reinigingsfeesten ter ere van de wolfsgod Lupercus. Voor ons is februari de laatste van de wintermaanden en betekent het dikke truien, een alcoholvrije maand, diëten, carnaval en misschien nog wel een langverwachte Elfstedentocht. De maand kent vaak sombere dagen met fikse stormen, regen en vorst. Het is de maand waarin we genoeg hebben van de winter en verlangen naar de eerste warme dagen en het naderende voorjaar. De maand waarin de tuiniers onder ons radijs, sla, wortels en raapsteeltjes in de volle grond zaaien en tomaten en aubergine in zaai-potjes. De maand waarin zo'n vier miljoen mensen, op schrikkel-dag geboren, hun verjaardag een dag eerder of later vieren, op 2 februari Maria-Lichtmis pannenkoeken worden gebakken en op 14 februari heel wat mensen Valentijnsdag vieren, het feest van de liefde. Voor de zwartkijkers onder ons is het gelukkig de kortste maand, waarin, als we geluk hebben, ook de zon zich steeds langer en vaker laat zien. Want 'al is de Sprokkel nog zo fel, ze heeft haar vijf mooie dagen wel.'

Februari!

Lucie van Dam van Isselt

Bergen op Zoom 1871-1949 Den Haag

Stilleven met bloemen, vlinders en porseleinen huwelijksbeeldje
olieverf op paneel 45,2 x 53,2 cm, gesigineerd rechtsonder

Valentijnsdag – hoe zit het nou precies?

Valentijnsdag! We kunnen er niet omheen en worden vandaag de dag volop geconfronteerd met de Dag van de liefde op 14 februari. Waar komt Valentijnsdag vandaan? Verschillende verhalen doen de ronde. Eén vertelt dat in de derde eeuw na Christus in het oude Rome een priester leefde, Valentinus, die zich tot het christendom bekeerde en armlastigen hielp. De keizer was hier niet van gediend en liet Valentinus martelen en onthoofden. Na zijn heiligverklaring werd zijn sterfdag, 14 februari, een feestdag. Een ander verhaal dat de ronde doet is dat Valentinus in het geheim veel Romeinse soldaten trouwde, tot groot ongenoegen van de keizer, die vond dat een soldaat geen afleiding moest hebben. Valentijn belandde in de gevangenis, werd verliefd op de dochter van een bewaker en smokkelde, vlak voor zijn onthoofding, een briefje naar haar met de tekst: 'van je valentijn'. Hierdoor ontstond de gewoonte van de anonieme afzender bij een Valentijnsgevenk.

18

In Nederland kreeg Valentijnsdag pas eind jaren tachtig voet aan de grond. Het duurde nog enkele tientallen jaren voordat het romantische gevoel alle provincies had bereikt – vooral in het nuchtere noorden bleven de voeten in de klei staan. Pas nadat de welvaart vanaf begin jaren negentig flink toegenomen was, kwam de Valentijnstraditie op gang.

Pieter Starreveld
Koog aan de Zaan 1911-1989 Amersfoort
Geliefden op een bankje
brons 24,5 x 27,5 cm

'Adolf' Alexander Dillens

Gent 1821-1877 Brussel

La traversée du pont d'amour
olieverf op paneel 78,5 x 60 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd 1855
Herkomst: part. coll. België.

Met zijn fijn geschilderde Zeeuwse scènes had Adolf Dillens tijdens zijn leven groot succes. Hier zien we een jongen en meisje in de kleurrijke, katholieke Zuid-Bevelandse dracht, te herkennen aan de omgebogen rand van de hoed van de man, de zilveren, half bolle broekstukken én de zilveren knopen op zijn hemd. De vrouw draagt een kaphoedje dat, in tegenstelling tot dat in Walcheren, slechts één aangerimpeld lint aan de achterzijde heeft dat niet afhangt. Op dit schilderij loopt het paar over een heul (bruggetje). Het was de gewoonte dat de jongen daar het meisje mocht kussen, waarna het 'aan' was. Zo te zien is daar aardig wat belangstelling voor.

Henri Charles Antoine Baron

Besançon (Frankrijk) 1816-1885 Genève (Zwitserland)

De handkus
olieverf op paneel 36,2 x 28,3 cm, gesigineerd rechtsmidden
Herkomst: part. bezit Duitsland.

Peter van der Meer
Den Haag 1939-1999
Paar
brons 39 x 19 cm, gesigineerd op de basis

Gijsbert 'George' Martens

Groningen 1894-1979

Liggend naakt
olieverf op doek 80,3 x 64,7 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd '29

Valentijn Ik mag je.
Nee. Ik mag je niet.
Ik moet je. Dat bedoel ik.

Ik heb je lief.
Nee. Heb ik niet.
Ik word je lief. Dat voel ik.

Ik ga met jou.
Nee. Ga ik niet.
Ik sta je bij. Beloof ik.

Ben stapel op je.
Hou je vast.
Ik. Hou. Van. Jou.

Geloof ik.

Bart Moeyaert

Cornelis Johannes 'Kees' Maks

Amsterdam 1876-1967

Liggend naakt op sofa
olieverf op doek 106,5 x 177 cm, gesigineerd linksonder
annotatie op spieraam: 'Naaktfiguur' en op etiket op spieraam: 'C.J. Maks, Liggend naakt op sofa'
Herkomst: veiling De Zon, Amsterdam, 26 nov.-20 dec. 1958, lotnr. 5546.

Jan Altink
Groningen 1885-1971
Liggend naakt
olieverf op doek 49,9 x 70,4 cm
Herkomst: veiling Venduhuis Van den Ende, Groningen, 11 maart 1980, lotnr. 137; Kunsthandel Ongering, Groningen; coll. O.M.H. de Vries, Harenermolen.

'Willem' Adriaan Paerels
Delft 1878-1962 Eigenbrakel (België)
Zittend naakt in een landschap
olieverf op doek 104,3 x 138,2 cm, gesigineerd rechtsonder
Herkomst: part. bezit België.
Tentoonstelling: Venetië, Italië, XII Esposizione Internazionale d'Arte di Venezia (thans Biennale d'arte di Venezia), 15 april-31 okt. 1920.

Stephan Abel Sinding
Trondheim (Noorwegen) 1846-1922 Parijs
Liefdespaar
marmer 56 x 33 cm, gesigineerd op de basis
Herkomst: part. bezit Zweden.

Corneille ('Corneille' Guillaume Beverloo)
Luik (België) 1922-2010 Auvers-sur-Oise (Frankrijk)
Man en vrouw
houtschool op papier 23,7 x 31,8 cm, gesigineerd linksonder en gedateerd 'Août' '86

Lucebert (Lubertus Jacobus Swaanswijk)

Amsterdam 1924-1994 Alkmaar

Zonder titel
gouache op papier 42,7 x 47,1 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '54
Herkomst: nalatenschap Louis van Gasteren (1922-2016).

Maggi Giles

Newquai (Groot-Brittannië) 1938

Gestreept blok
keramiek 61 x 22 cm, gesigneerd en gedateerd 1981 op onderzijde

22 **Herkomst:** coll. Otto Schaap, Amsterdam.

"Zij maakt speelgoed voor grote mensen van ceramique ..."

Karel Appel aan Edy de Wilde, ca. 1970

Christiaan 'Karel' Appel

Amsterdam 1921-2006 Zürich (Zwitserland)

Zonder titel
acryl op papier op doek 50,3 x 63,5 cm, gesigneerd linksonder en te dateren ca. 1972-1978
Herkomst: part. bezit België.

Abstract en zonder titel.
Vrij spel dus voor fantasie.

Na een periode van een koelere werkwijze waarbij Appel kleuren bijna lichtgevend, dun en gelijkmatig in vlakken opbracht wordt in de jaren 70 het schilderachtig karakter van zijn werk weer belangrijker. Hij brengt de verf dikker op, waarbij de kleuren in het begin vooral door elkaar lopen. Steeds vaker echter bouwt hij zijn voorstellingen, gezichten, bomen, dieren en stilleven in uniforme verftoetsen op. Zoals in dit schilderij, dat is geschilderd in helderrode, groene, blauwe en zwarte – ogenschijnlijk ongemengde – gekleurde vlakken. Dit is ook de periode waarin Appels werk internationaal steeds meer wordt gewaardeerd – zijn expositie reist door Canada en de Verenigde Staten in 1972.

Laat me zijn zoals ik ben om te worden wie ik ben maar nog niet kan zijn. En laat me dat worden op mijn manier en in mijn tijd

Karel Appel

Johannes Carolus Bernardus 'Jan' Sluijters

Den Bosch 1881-1957 Amsterdam

Landschap bij Amsterdam

olieverf op doek 42,9 x 52,2 cm, gesigneerd linksboven met monogram en gedateerd '09 (vaag)

Herkomst: veiling Mak van Waay, Amsterdam, 17-29 april 1975, lotnr. 638 (als 'Spoorbaantje'); veiling Sotheby Mak van Waay, Amsterdam, 26-28 april 1977, lotnr. 424 (als 'Spoorlijntje bij Sloterdijk'); Kunsthandel Jacques Fijnaut, Amsterdam, ca. 1979; veiling Sotheby's, Amsterdam, 17 dec. 1996, lotnr. 160 (als 'Station te Sloterdijk'); part. coll. Almelo.

Literatuur: Jacqueline de Raad, *Jan Sluijters: het geschilderde oeuvre*, RKD Studies 2014 (als 'Landschap in de omgeving van Amsterdam').

Tentoonstelling: Amsterdam, Kunsthandel Jacques Fijnaut, *Najaarstentoonstelling*, 15 sept.-28 okt. 1979.

*'Zilverige ochtend met licht
nevelige horizonten, warm'*

Nescio, 5 maart 1951

Lekker wat wandelen, samen.

In maart begint bij ons de lente, meteorologisch welteverstaan, want meestal is het weer in deze maand nog erg wispelturig. Op één dag, ja zelfs binnen enkele uren, kan het weer omslaan van een vriendelijk schijnend zonnetje in een stevige hagelbui. Niet voor niets luidt het bekende gezegde dan ook 'maart roert zijn staart'! Ook windvlagen horen erbij. Wapperende sjaals en jassen lijken een eigen leven te leiden en menige paraplu verandert door een rukwind in een machteloos hoopje baleinen en stof. Maart heet daarom ook wel de windmaand of buienmaand. Toch is het ook de maand waarin de natuur uit zijn winterslaap ontwaakt. Nog nauwelijks zichtbaar vormen knoppen zich aan bomen en heesters. De mensen komen vaker hun huis uit, de laatste dorre bladeren worden opgeveegd, schilders laten zich inspireren door drogende was in de wei onder zware maartse luchten. En soms kan de temperatuur stijgen tot wel 20 graden. Dan pakt de schilder zijn schildergerei om zich te laten betoveren door de terugkeer van de zon en de kleuren na de lange, donkere winter.

Maart

Aristide Goffinon

Namen (België) 1881-1952 Schaarbeek (België)

Ontbijtstilleven
 olieverf op doek 45,3 x 60,3 cm, gesigneerd rechtsonder
Herkomst: part. bezit Zwitserland.

Christophe 'Chris' van der Windt
 Sint-Jans-Molenbeek (België) 1877-1952 Leiden
Stilleven met aangesneden brood
 olieverf op schildersboard 21,4 x 31,6 cm, gesigneerd linksonder

Edgar Fobert
 Oudenaarde (België) 1884-1952
Stilleven met brood, boter en eieren
 olieverf op doek 50,2 x 60,5 cm, gesigneerd rechtsonder

'Louis' Alexander Abraham Saalborn

Rotterdam 1891-1957 Amsterdam

Zonnige dag
 olieverf op doek 81,2 x 115,3 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1913
 annotatie verso: 'Zonnige Dag, Loe Saalborn'
Herkomst: rechtstreeks verworven van de kunstenaar door de familie van de vorige eigenaar.

Louis Saalborn is vooral bekend geworden als acteur en toneelregisseur, verbonden aan de Stadsschouwburg van Amsterdam. Maar daarnaast schilderde hij, en goed ook. Hij was vriend van Theo van Doesburg, kreeg raadgevingen van Piet Mondriaan en was leerling van Piet van Wijngaerdt. Al jong moet hij getwijfeld hebben tussen een loopbaan als acteur of schilder. Want nadat hij in 1907 debuteerde op het toneel schreef hij zich in 1911 eveneens in op de Rijksacademie van Amsterdam. Toen hij daarna in 1912

de kans kreeg om zich aan te sluiten bij het toneelgezelschap van Willem Royaards, koos hij voor een loopbaan als acteur. Hij verliet de academie, maar bleef wel zijn hele leven schilderen. Het werk van Saalborn vertoont raakpunten met het kubisme, luminisme, pointillisme en expressionisme. Kleuren zijn daarbij een belangrijk, dragend element. Dit luministische zomerlandschap maakt deel uit van een reeks gepointilleerde landschappen en dorpsgezichten die hij schilderde in de jaren 1911, 1912 en 1913.

Isaac Ouwater
Amsterdam 1748-1793

Gezicht op de Grote Houtpoort in Haarlem
(pendant van *Gezicht op de Amsterdamse Poort in Haarlem*)
olieverf op paneel 13,8 x 19,6 cm, gesigneerd rechtsonder met monogram
Herkomst: coll. Trollope & Sons, Londen; veiling Sotheby's, Mount Juliet, Thomastown, Ierland, 20-21 okt. 1987, lotnr. 77 (met afb.); Dickinson Fine Art Dealers, Londen, inv.nr. X11788; part. bezit Verenigde Staten.

Stadspoorten worden zeldzaam.

Isaac Ouwater
Amsterdam 1748-1793

Gezicht op de Amsterdamse Poort in Haarlem
(pendant van *Gezicht op de Grote Houtpoort in Haarlem*)
olieverf op paneel 13,8 x 19,6 cm
Herkomst: coll. Trollope & Sons, Londen; veiling Sotheby's, Mount Juliet, Thomastown, Ierland, 20-21 okt. 1987, lotnr. 77 (met afb.); Dickinson Fine Art Dealers, Londen, inv.nr. X11788; part. bezit Verenigde Staten.

Jan 'Johannes' Baptist Tetar van Elven

Amsterdam 1805-1889 Voorschoten

Speelbank te Spa
 olieverf op paneel 36,9 x 47 cm, gesigneerd linksonder met initialen
 annotatie verso op etiket: 'Speelbank te Spa, J.B. Tetar van Elven'
 Herkomst: part. bezit Groot-Brittannië.

Jan Fabius

Delft 1820-1889 Amsterdam

Gezicht op de Achterweg te Heemstede met de nieuwe pastorie en de Oude Kerk
 olieverf op doek op board 49,4 x 64,4 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1875
 Herkomst: part. bezit Groot-Brittannië.

Fredericus Theodorus Renard

Amsterdam 1778-1820/1824

Landelijke bedrijvigheid in een dorp
 olieverf op paneel 52,1 x 63,4 cm, gesigneerd rechtsonder
 Herkomst: part. bezit Duitsland.

Willem Roelofs

Amsterdam 1822-1897 Berchem (België)

Waterlandschap met wasvlonder en bleekveldje

aquarel op papier 51 x 70,8 cm, gesigneerd linksonder en te dateren jaren 80

Herkomst: Kunsthandel G.J. Scherpel, Bussum.

Lambertus Zijl

Kralingen 1866-1947 Bussum

Wasvrouw

brons 33,5 x 18,5 cm, gesigneerd op de

basis met initialen en gedateerd '20

Herkomst: nalatenschap Helene Kröller-

Müller, Otterlo; coll. N.E. Wit-Kröller.

Literatuur: Madelon Broekhuis e.a.,

Lambertus Zijl 1866-1947, Assen 1990,

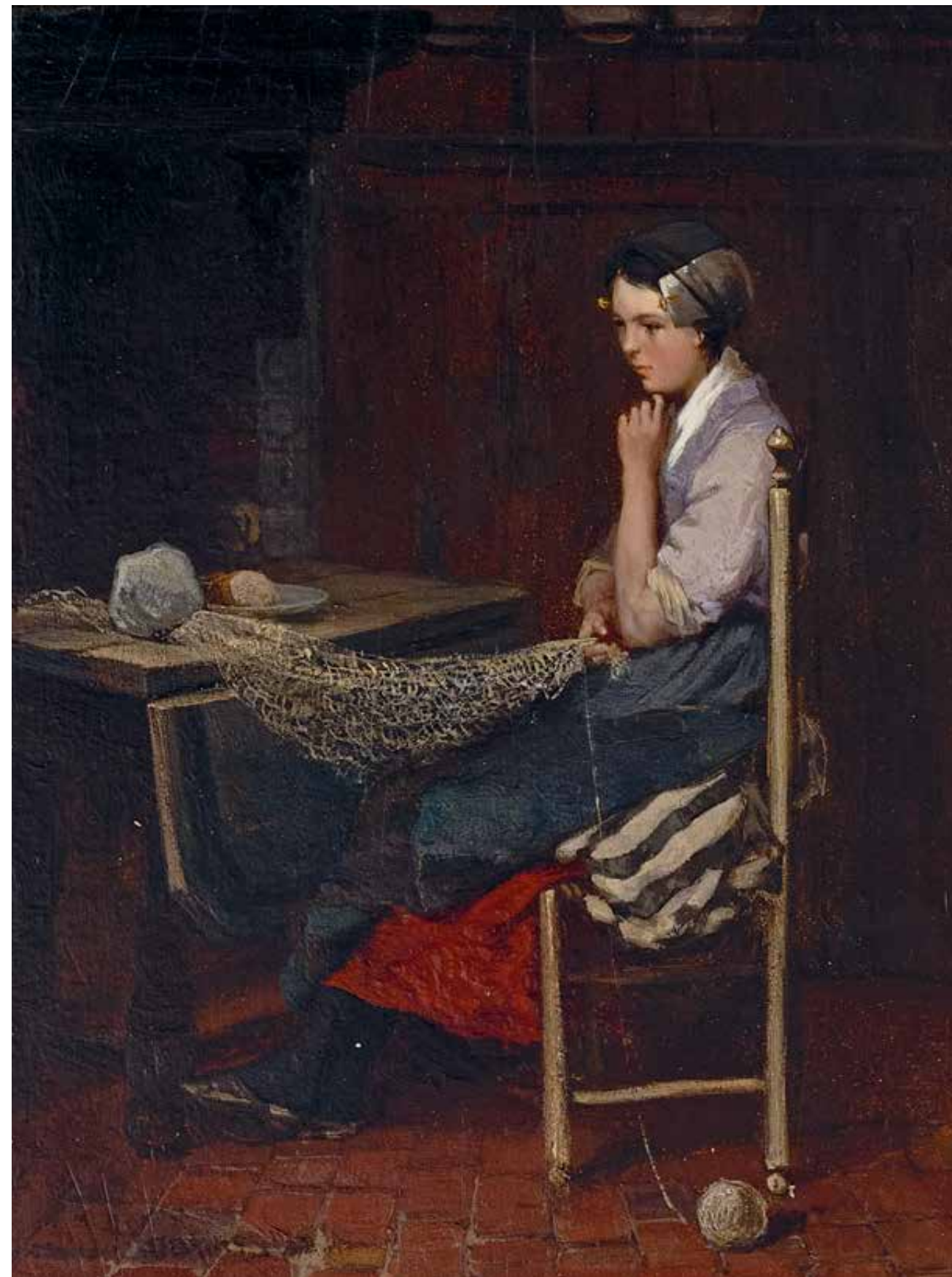
pag. 177, afb. 260 (van een ander

exemplaar).

Bernardus Johannes Blommers

Den Haag 1845-1914

In gedachten verzonken

olieverf op paneel 24,2 x 19,2 cm, gesigneerd linksonder

Herkomst: veiling Frederik Muller & Co., Amsterdam, 20 nov. 1900.

Walter Heimig

Wesel (Duitsland) 1881-1955 Düsseldorf (Duitsland)

Golfspelers
olieverf op doek 77 x 91,7 cm, gesigneerd links onder

Walter Heimig werd rond 1900 opgeleid aan de academie van Düsseldorf, onder anderen bij de destijds beroemde historie- en figuurschilder Eduard von Gebhardt. Ondanks deze degelijke scholing ontwikkelde hij zich tot een lichtvoetig impressionist. Rond 1901 was de kunstenaar in Parijs, waar hij korte tijd beïnvloed

werd door het Fauvisme. Na zijn terugkeer in Düsseldorf schilderde hij landschappen, naakten en portretten. Hij maakte naam met mondaine taferelen, zoals balscènes en elegante gezelschappen. De golfsport werd in zijn tijd weinig verbeeld in schilderijen, wat dit werk uniek maakt.

Naar de bollen. Van Bakkum tot Batavia.

April is de maand waarin alles echt groen begint te worden. Bomen ontluiken met het eerste friscgroene blad, vazen worden gevuld met voorjaarsboeketten. We kunnen weer naar buiten om te sporten, te golfen. De lente is begonnen! In deze maand zien we voor het eerst de koeien weer in de weide, wat prachtige plaatjes oplevert die tegenwoordig zelfs het journaal halen. Dertel bontvee dat in een opperste stemming weer op het gras wordt losgelaten. Het groeiseizoen gaat van start en het gras krijgt een eerste maaibeurt. Een van de lekkerste geuren die we kennen komt ons weer tegemoet, de geur van versgemaaid gras. Een geur die wordt opgeslagen in ons langetermijngeheugen en die we associëren met de aanvang van de lente, mooi weer en zonder jas naar buiten gaan. April is ook de maand van de Oranjes, ons koningshuis. We vieren Konings- of Koninginnedag; straten vol wapperende vlaggen en wandelaars in voorjaarstenu, waar vaak een oranje kledingstuk onderdeel van uitmaakt. Ook op een schilderij van David Bles speelt oranje een rol. Halverwege april start de bloei van de bollenvelden met een kleurenpracht aan tulpen, narcissen en hyacinten. En natuurlijk is april ook de maand die begint met de 1 aprilgrap, wereldwijd gebruikt, maar nu wat minder populair door de toenemende 'fake-news' cultuur.

April

Bernardus Petrus 'Ben' Viegers

Den Haag 1886-1947 Nunspeet

Bloeiende bollenvelden
olieverf op doek 50,1 x 60,1 cm, gesigneerd linksonder

De tulpenmanie van Monet

Claude Monet reisde in 1886 naar Nederland om de bollenvelden te zien. Hij was erg onder de indruk van hun diversiteit aan kleuren waar veel Nederlandse schilders helemaal geen oog voor hadden. Hij schilderde ze bij Sassenheim en Rijnsburg en zei erover: *'Het is om de arme schilder gek te maken. Het is niet te doen met ons povere palet.'* Te kleurrijk, te kitscherig, te kunstmatig vonden de Haagse Scholers van die tijd, die er hun vingers niet aan wilden branden en een gedempt, grijs palet hanteerden. Dit veranderde met de komst van buitenlandse schilders, waarna kunstenaars als Ferdinand Hart Nibbrig, Ben Viegers en Anton Koster zich begin 20e eeuw uitleefden met het vastleggen van tulpen-, hyacinten- en narcissenvelden in de korte periode dat ze in bloei stonden.

Narcissen- en tulpenvelden in Bakkum, Noord-Holland
olieverf op doek 40,6 x 50,6 cm, gesigneerd rechtsonder

George Hitchcock

Providence (Verenigde Staten) 1850-1913 Marken

Double white Tulips
olieverf op doek 55,7 x 43,8 cm, gesigneerd linksonder
annotatie op etiket op spieraam: 'Double white Tulips'
Herkomst: part. coll. Wickenburg, Verenigde Staten, daarna door vererving in bezit gekomen van Katherine Wendt Steenblock, Californië, Verenigde Staten, daarna door vererving in bezit gekomen van Jeremiah Joseph en Anita McCarthy, Chicago, Verenigde Staten.

Een Amerikaan in Egmond

De Amerikaanse kunstschilder George Hitchcock, leerling van H.W. Mesdag, was dol op de Nederlandse bollenvelden. Hij begon in 1890 een Art Summer School in Egmond, waar jaarlijks veel Engelse en Amerikaanse kunstenaars op afkwamen en van waaruit de Egmondse School (1884-1905) ontstond. Hitchcock schilderde graag bloemenmeisjes – dromerige schilderijen met vrouwen in de bollenvelden. De schilderijen van Hitchcock vielen goed in de smaak. In 1887 won hij een medaille op de salon van Parijs met zijn schilderij 'Tulpenkweek'. Jean-Léon Gérôme sprak van het beste werk van het jaar. Het schilderij was zo'n succes dat hij een tweede versie maakte, die in 1890 werd tentoongesteld bij de Royal Academy of Art in Londen.

Wilhelm Christiaan Constant Bleckmann

Jakarta (v/h Batavia) 1853-1942 Den Haag

Bollenveld
olieverf op papier op doek op board, 49,9 x 86,6 cm, gesigneerd rechtsonder

Jan Roëde
Groningen 1914-2007 Rijswijk (Z.H.)
Kinderspel
olieverf op doek 114,2 x 147 cm, gesigneerd linksboven en gedateerd '75
annotatie op spieraam: 'roëde Kinderspel'
Herkomst: Artoteek Den Haag, inv.nr. 29-K-1975.

Eugenius Antonius Maria 'Eugène' Brands
Amsterdam 1913-2002
Zonder titel
olieverf op papier 28,2 x 30,3 cm, gesigneerd rechtsonder en
gedateerd 7.55
Herkomst: nalatenschap Louis van Gasteren (1922-2016).

Johannes Carolus Bernardus 'Jan' Sluijters

Den Bosch 1881-1957 Amsterdam

Zonnebloemen in een vaas op blauwe doek
olieverf op doek 100,2 x 80,2 cm, gesigneerd rechtsboven en gedateerd '52
Herkomst: Jan Sluijters jr., zoon van de schilder, Loenersloot, 1952; in langdurige bruikleen Singer Museum, Laren; part. bezit Nederland.
Literatuur: Jan Juffermans, *Jan Sluijters: Schilder*, Amsterdam 1981, afb. pag. 121; Jacqueline de Raad, *Jan Sluijters: het geschilderde oeuvre*, RKD Studies 2014.
Tentoonstelling: Deurne, Gemeentemuseum De Wieger, *100 Jaar later, 1881-1981*, 5 sept.-29 nov. 1981.

Roelof 'Paul' Citroen

Berlijn 1896-1983 Wassenaar

Bomen
olieverf op doek 70 x 60,3 cm, gesigneerd rechtsonder

Lucebert (Lubertus Jacobus Swaanswijk)

Amsterdam 1924-1994 Alkmaar

De drie gebroeders
olieverf op doek 114,3 x 145,9 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '83
Herkomst: Cobra Gallery, Eindhoven.

'Dirk' Herman Willem Filarski

Amsterdam 1885-1964 Zeist

Stilleven met margrietten en zonnebloemen
olieverf op doek 60,2 x 50,3 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1934
Herkomst: part. coll. Bergen.

'Harm' Henrick Kamerlingh Onnes

Zoeterwoude 1893-1985 Leiden

Volière
 olieverf op board 47,6 x 40 cm, gesigeneerd rechtsonder met initialen en gedateerd '67
 Herkomst: Kunsthandel M.L. de Boer, Amsterdam, inv.nr. 12960; Peter Bodes
 Kunsthandel, Den Haag.

Willem Frederik 'Jits' Bakker

Renkum 1937-2014 Wageningen

Drie bankoudjes
 brons 11,5 x 18,1 cm, gesigeneerd op achterzijde bankje

'Harm' Henrick Kamerlingh Onnes

Zoeterwoude 1893-1985 Leiden

De lente is begonnen
 gouache op papier 30,5 x 44,4 cm, gesigeneerd linksonder met monogram
 annotatie verso: 'ha llegado la primavera'

Lucebert (Lubertus Jacobus Swaanswijk)

Amsterdam 1924-1994 Alkmaar

Zonder titel
 gouache op papier 51,8 x 35,2 cm, gesigeneerd rechtsonder en gedateerd '57
 Herkomst: nalatenschap Louis van Gasteren (1922-2016).

David Joseph Bles

Den Haag 1821-1899

Het keeshondje; een Oranjegezinde familie in een tuinprieeel

olieverf op paneel 37 x 43,9 cm, gesigineerd linksonder en gedateerd '55
 annotatie verso op etiket: 'Het Keeshondje(178?), David Bles 1855'

Herkomst: coll. Baron van Brienen, Den Haag, 1858; part. coll. Groot-Brittannië; Simonis & Buunk Kunsthandel, Ede, 1998; part. coll. Nederland.

Literatuur: S.J. van den Bosch, 'Verscheidenheid en overeenstemming', *Aurora*, 1858, pag. 123, met gravure naar het schilderij.

Oranje boven

Aan het einde van de 18e eeuw stonden aanhangers van stadhouder Willem V – Oranjegezinden – tegenover de Patriotten, ontevreden burgers die zich verzetten tegen het beleid van Willem V. Dit schilderij verwijst naar de Oranjegezindheid van de afgebeelde familie. Zo is er een keeshondje te zien, het symbool van de Patriotten, ook wel Kezen genoemd, waarvan de naam waarschijnlijk is afgeleid van de patriot Cornelis (Kees) de Gijselaar. Het hondje wordt terechtgewezen door de vrouw des huizes

voor zijn 'aanval' op de oranje lelies in het perkje. Moeder steekt haar vinger bestraffend uit en zoonlief volgt haar voorbeeld met een stok. Aan haar rok hangt een oranje lint met een medaillon, waarschijnlijk met de beeltenis van Willem V. In de revers van de jas van de heer des huizes is een rood-wit-blauwe strik geknoopt, zo ook in zijn vestzak. Zoon hapt in een (sinaas)appeltje van oranje, een stuk schil ligt op de grond. Zelfs poes is koningsgezind opgetuigd met een oranje lint.

Oranje
 boven,
 oranje
 boven.
 Leve de
 koningin!

Johannes Christiaan Karel Klinkenberg

Den Haag 1852-1924

De Spuistraat in Den Haag op Koninginnedag

aquarel en gouache op papier 42,8 x 29,6 cm, gesigineerd rechtsonder

Gerrit Jan van der Veen

Amsterdam 1902-1944 Overveen

Portretkopje van Prinses Juliana
 brons 17 x 12 cm, gesigineerd op de
 achterzijde en te dateren 1925-1935

Herkomst: mevr. A.M. Dedel-Bentink,
 rechtstreeks verworven van de
 beeldhouwer en gieter, 1937.

Kees Verwey

Amsterdam 1900-1995 Haarlem

Vazen met bloemen
aquarel op papier 48,8 x 63,9 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '69
Herkomst: Kunsthandel M.L. de Boer, Amsterdam, inv. nr. 14056.

Feest in een vaas.

Wat kan bloeien, bloeit

Een andere naam voor mei is bloei maand. En dat klopt ook wel, want als het weer meezit beginnen in mei de berm en tuinen te bloeien en in het gras steken de meizoentjes hun kopjes boven de grond. Mei valt in de tijd van het jaar waarin ook de meeste kalfjes worden geboren en de vogels hun eieren leggen, meegaand in het ritme van de natuur die moeder en jong dan voorziet van volop voedsel en gras. Al in de oudheid werden in mei feesten gevierd rond het ontwaken van de natuur en de overwinning van de zomer op de winter. De Grieken vereerden de moedergodin Maia, godin van de vruchtbaarheid. De Romeinen noemden later de meimaand naar haar. Mei is ook de maand van de meivakantie, van Moederdag en van de gevreesde ijsheiligen. En ook van de uitstapjes, zoals naar de dierentuinen, waar de exotische dieren zich weer buiten wagen. Artis in Amsterdam bezat als één van de eerste openbare diergaarden een grote olifant en tijgers, panters en leeuwen. Het publiek stroomde toe en ook kunstenaars raakten gefascineerd door deze dieren. In 1859 werd er in Artis voor de katachtigen een speciale roofdierengalerij gebouwd. Deze getraliede galerij, nu symbool van de verouderde opvattingen over dierenwelzijn, wordt afgebroken. De tijgers en panters verhuizen naar elders, de drie leeuwen krijgen de ruimte in een nieuw, *state of the art* leeuwenverblijf, waar ze straks kunnen luieren in een koesterend meizonnetje.

Mei.

Dieren zijn net mensen.

Terry Owen Mathews
Groot-Brittannië 1931-2008
Groep olifanten
brons 13 x 54,5 cm, gesigneerd op de basis, gedateerd '85 en genummerd 6/10

Alfred Sachs
Pforzheim (Duitsland) 1907-1990 Waldshut (Duitsland)
Olifant
brons 16,3 x 15,6 cm, gesigneerd op de basis en gedateerd 1936

Otto Jarl
Uppland (Zweden) 1856-1915 Wenen
Nijlpaardenfamilie
brons 18 x 31 cm, gesigneerd op de basis

Terry Owen Mathews
Groot-Brittannië 1931-2008
Neushoorn
brons 29,9 x 44,9 cm, gesigneerd op de basis, gedateerd 1987 en genummerd 2/10

Han van Kasteel
Giraffe
brons 25 x 14,5 cm, gesigneerd met initialen op de basis

Adolphe Louis Victor Geoffroy
Parijs 1844-1915
Brullende panter
brons 19,7 x 25 cm, gesigneerd op de basis

Frida Holleman
Leiden 1908-1999 Voorburg

Bezoekje aan Artis
olieverf op board 35 x 45 cm, gesigneerd links onder
Herkomst: Kunsthandel Martinus Liernur, Den Haag, inv.nr. E86.

Willi Soukop
Wenen 1907-1995 Glasgow (Groot-Brittannië)
Pelikaan met jongen
brons 18 x 10,5 cm
Herkomst: part. bezit Groot-Brittannië.

Cornelis Jan Mension
Delft 1882-1950
Twee pelikanen
olieverf op paneel 36,5 x 27,2 cm, gesigneerd rechtsboven

Johan 'Mari' Henri ten Kate

Den Haag 1831-1910 Driebergen

Bezoekje aan Artis in Amsterdam
 olieverf op paneel 26,9 x 38,3 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd verso op etiket 1860
 annotatie 'Natura' en met verso gedateerde authenticiteitsverklaring van de schilder op etiket: 'Les visiteurs du Jardin Zoologique d'Amsterdam [...]'
 Septembre 1859, peint en 1860 par ten Kate'
Herkomst: part. bezit Verenigde Staten.
Literatuur: Nelly de Zwaan, *Nederland uit de kunst: 365 dagen kijken en lezen*, Warnsveld 2005, 9 sept. (met afb. in kleur).

Wilhelm 'Heinrich' Schaumann

Tübingen (Duitsland) 1841-1893 Stuttgart (Duitsland)

De opdringerige bedelaars van de dierentuin
 olieverf op doek 67,4 x 100,4 cm, gesigneerd links onder
Herkomst: part. bezit Verenigde Staten.

Cornelis Jan Mension
 Delft 1882-1950
Leeuwenkop
 olieverf op paneel 35,8 x 27,3 cm,
 gesigneerd links onder

Victor Peter
 Parijs 1840-1918
Liggende leeuw met drie welpen
 brons 33 x 72 cm, gesigneerd op de basis
Herkomst: part. bezit Duitsland.

Daniël Herbert van der Poll
 Amsterdam 1877-1963
Leeuw met haar welpen
 olieverf op doek 49,5 x 69,8 cm, gesigneerd rechtsonder

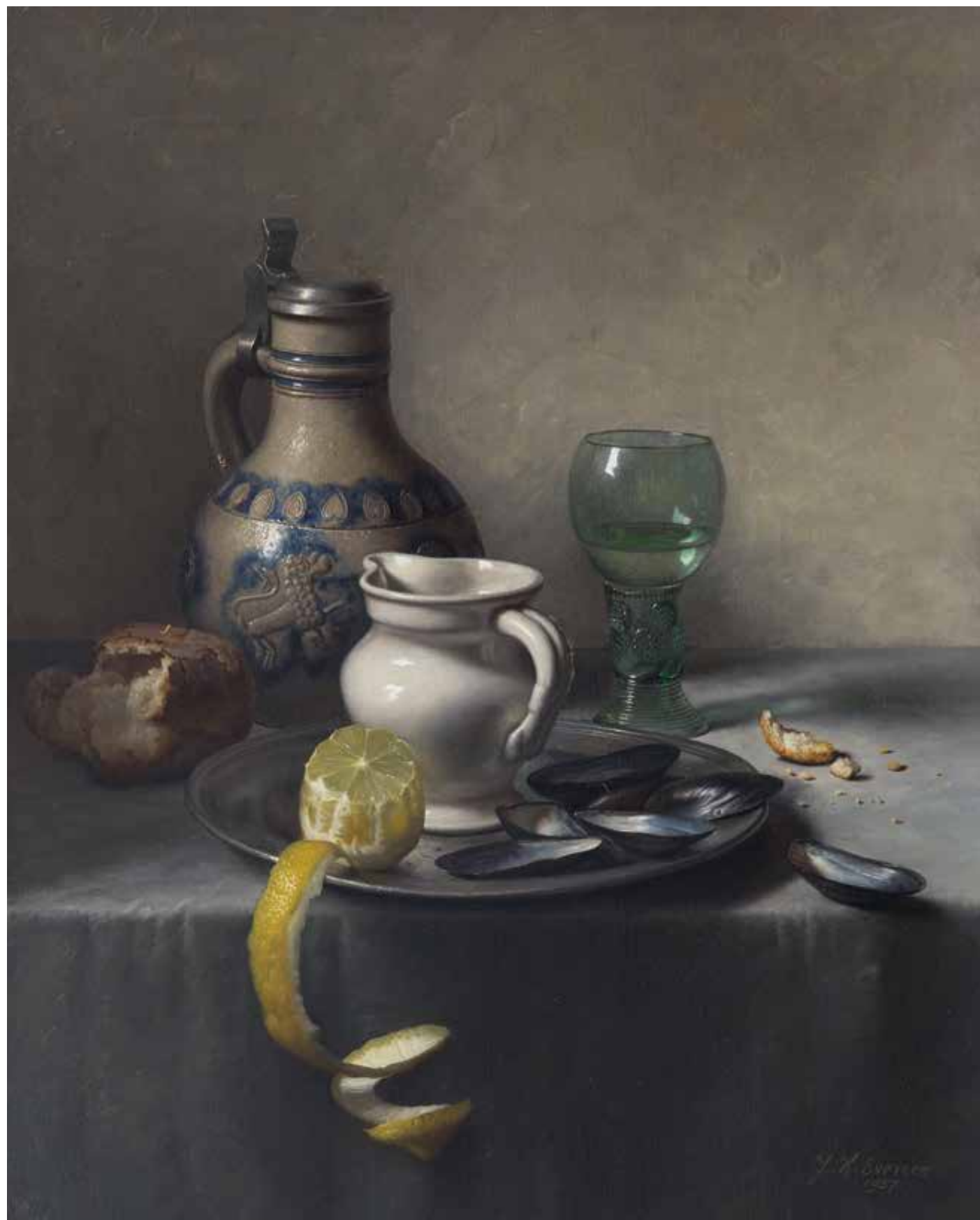
Wilhelm Frey
 Karlsruhe (Duitsland) 1826-1911 Mannheim (Duitsland)
Tijger in Artis
 olieverf op doek op board 25 x 24,9 cm, gesigneerd
 rechtsboven en gedateerd maart '88
 annotatie: 'M'[annheim].
Herkomst: part. bezit Duitsland.

Johannes Cornelis 'Jan' van Essen
 Amsterdam 1854-1936 Scherpenzeel
Tijger in Artis, Amsterdam
 aquarel op papier 25,5 x 20,9 cm, gesigneerd
 rechtsboven en gedateerd maart '88
 annotatie: 'Artis'
Herkomst: nalatenschap van de kunstenaar H.J. van
 der Weele, daarna door vererving in bezit gekomen
 van de vorige eigenaar.

Johannes Hendrik 'Jan' Eversen

Den Haag 1906-1995 Arnhem

Stilleven met Westewaldkruik, roemer, citroen en mosselen
 olieverf op doek 50,8 x 40,9 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1957
 Herkomst: part. bezit Ierland.

Johannes Hendrik 'Jan' Eversen

Den Haag 1906-1995 Arnhem

Stilleven met kersen in mand, kruik en perziken
 olieverf op doek 40,8 x 61 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1973
 Herkomst: part. bezit Ierland.

Stilleven met een glas port, brood en blauwe kaas
 olieverf op doek 41 x 51 cm, gesigneerd links onder en gedateerd 1958

Wouterus Verschuur

Amsterdam 1812-1874 Vorden

Paardenmarkt
olieverf op doek 57,3 x 72,8 cm, gesigineerd middenonder

Wouterus Verschuur

Amsterdam 1812-1874 Vorden
Figuren met hond en drinkende paarden bij kasteel te Boxtel
olieverf op doek 70,1 x 63,8 cm, gesigineerd linksonder
Herkomst: veiling Christie's, Amsterdam, 24 april 2002, lotnr. 18.
Tentoonstelling: vermoedelijk Tentoonstelling van Levende Meesters, 1833, cat.nr. 276.

Lucien Adrion
Straatsburg (Duitsland, thans Frankrijk) 1889-1953 Parijs
Paardenrace in Deauville
olieverf op doek 50,4 x 60,7 cm, gesigineerd rechtsonder
annotatie op spieraam: 'Course de chevaux Deauville, Adrion'
Herkomst: part. bezit Duitsland.

Peter van der Meer
Den Haag 1939-1999
Paard
brons 20 x 25,5 cm, gesigineerd met initialen op de basis

Wouterus Verschuur
Amsterdam 1812-1874 Vorden
Paarden bij de stal
olieverf op doek 76,3 x 106,2 cm, gesigineerd linksonder
Herkomst: part. bezit Groot-Brittannië; Pym's Gallery, Londen, inv.nr. C933.
Tentoonstelling: Liverpool, Groot-Brittannië, Walker Art Gallery, *Grand Loan Exhibition of Pictures*, 1886, nr. 770.

'Arnold' Marc Gorter
 Ambt Almelo 1866-1933 Amsterdam

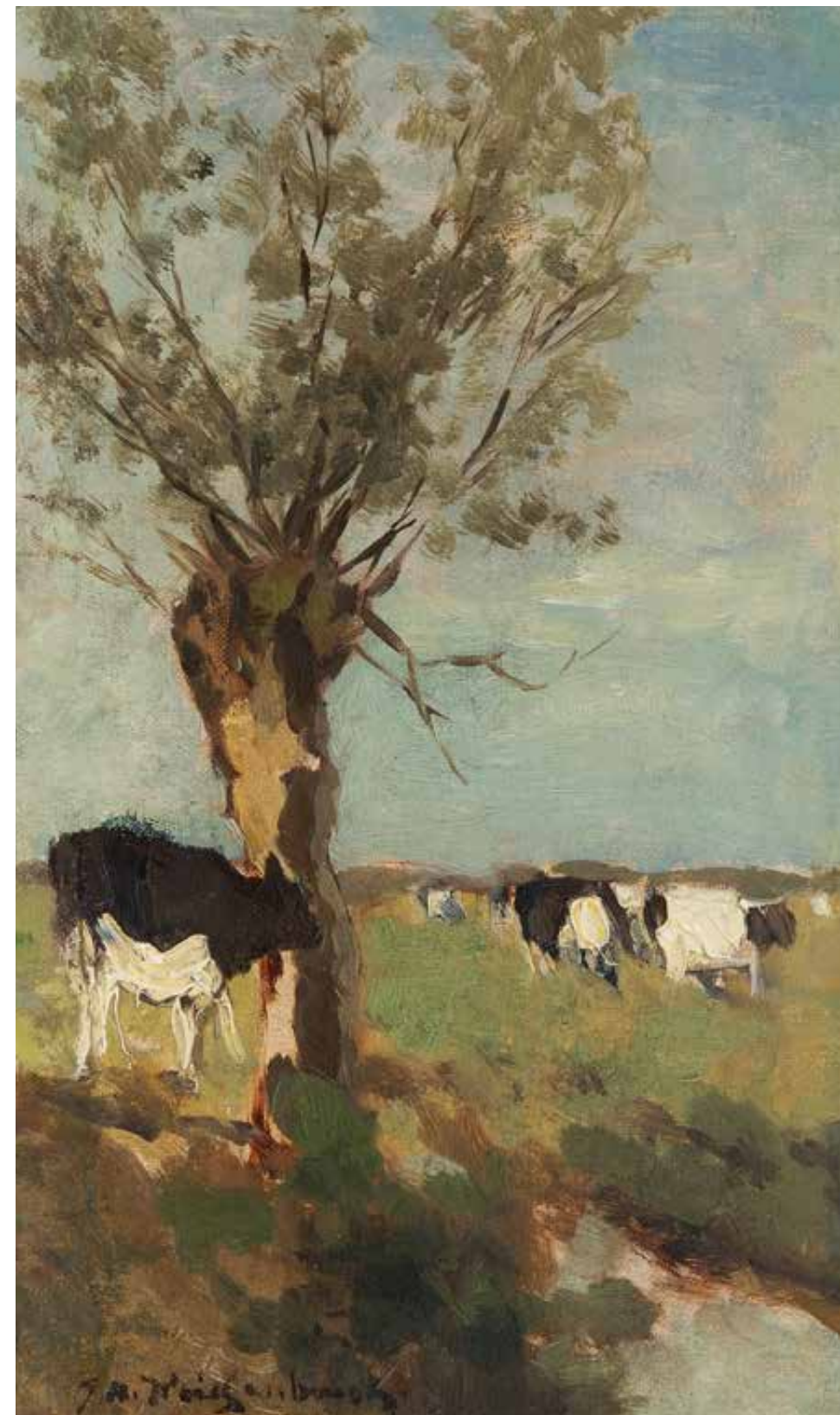

Perenbloesem aan de Vordense Beek
 olieverf op doek 85,3 x 125,4 cm, gesigeneerd rechtsonder
 Herkomst: kunsthandel François Buffa & Fils, Amsterdam; coll. Ariëns Kappers, Amsterdam; bruikleen Stedelijk Museum, Amsterdam, 1946, inv.nr. B 304.

Walther Wolff
 Elberfeld (Duitsland) 1887-1966 Ossiach (Oostenrijk)
Liggende koe
 brons 13,5 x 31 cm, gesigeneerd op de achterkant
 Herkomst: part. bezit Duitsland.

Hendrik Johannes 'J.H.' Weissenbruch
 Den Haag 1824-1903

Koeien bij een knotwilg
 olieverf op doek op paneel 32,1 x 19,1 cm, gesigeneerd linksonder en te dateren jaren 90
 Herkomst: coll. A.E. Struve, Voorburg, 1943; Kunsthandel Pieter A. Scheen, 's-Gravenhage, 1972; coll. D.R. Dooyes, 's-Graveland; veiling Sotheby Mak van Waay, Amsterdam, 19 febr. 1974, lotnr. 91 (met afb.); veiling Sotheby Mak van Waay, Amsterdam, 4 nov. 1985, lotnr. 273 (met afb. op pag. 101).
 Literatuur: Willem Laanstra, *Johan Hendrik Weissenbruch 1824-1903*, Amsterdam 1992, pag. 100, cat.nr. O/31-1 (met afb. in kleur pag. 101).

Paul Joseph Constantin 'Constan(t)' Gabriel

Amsterdam 1828-1903 Scheveningen

Vroege ochtend in de polder bij Kortenhoef

olieverf op doek 36,3 x 58,2 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Kunsthandel Pieter A. Scheen, 's-Gravenhage, 1976.

Literatuur: tent. cat. 's-Gravenhage, Kunsthandel Pieter A. Scheen, Zomertentoonstelling, 1976, afb. 13; Pieter A. Scheen, *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1880*, 's-Gravenhage 1981, afb. 475.

Tentoonstelling: 's-Gravenhage, Kunsthandel Pieter A. Scheen, Zomertentoonstelling, 1976.

*'s Morgens om 6 uur tooverachtig
weer, ochtendzon en nauwliks
zichtbare goudachtige nevel'*

Nescio, 22 mei 1951

Jan Voerman sr.

Kampen 1857-1941 Hattem

Vroege ochtend aan de IJssel

olieverf op paneel 31,1 x 41 cm

met verso nalatenschapsstempel 'nalatenschap Jan Voerman 1857-1941, nr. 224'

Herkomst: coll. Hendrik Cleyndert, Den Haag.

Tentoonstelling: Hattem, Stichting Oud Hattem (nu Voerman Museum), *Tentoonstelling 650-jarig bestaan Hattem*, aug. 1949.

Wat kunnen jonge ochtenden toch
aandoenlijk zijn.... Zet de wekker!

Johan 'Mari' Henri ten Kate

Den Haag 1831-1910 Driebergen

De stropertjes

olieverf op doek 65 x 101,5 cm, gesigneerd links onder

Herkomst: part. bezit Oostenrijk.

Literatuur: vgl.: P.A. Haaxman Jr., 'Johan Mari Henri ten Kate', Elsevier's Geïllustreerd Maandschrift 6 (1893), afb. pag. 583.

*'Alweer geen leeuwerik.
Hebben de Italianen alle
leeuwerikken opgegeten?'*

Nescio, 2 juni 1950

Kom mee naar
buiten allemaal.
Dan zoeken we
de wielewaal.
En horen we die
muzikant, dan is
de zomer weer
in 't land.

Rond 21 juni, de langste dag van het jaar, begint op ons noordelijk halfrond de astronomische zomer met de zomerzonnwende, ook wel de 'juniwende' genoemd: de zon bereikt haar noordelijkste positie en staat dan recht boven de Kreeftskeerkring. 's Ochtends schijnen de zonnestrallen ons tegemoet wanneer we de gordijnen openen en in de avonden kunnen we nog fijn natafelen in de tuin. Ons leven vindt steeds meer buitenshuis plaats. We wandelen door onze stad, varen over de wateren en bezoeken markten en kermissen. Dat laatste doen we al honderden jaren, de eerste vermelding van een kermis is in het jaar 1023, toen de Sint Maartenskerk in Wijk bij Duurstede werd ingewijd. Kerkemis verbasterde naar kermis. In juni worden de dagen steeds lichter, iets waar schilders enthousiast gebruik van maakten. Net na zonsopgang en voor zonsondergang wordt de mooie gloed ook wel het *golden hour* genoemd. In dit magische uur is er meer indirect zonlicht waardoor de omgeving in een zachte, rode gloed wordt geheveld. Het is dan misschien ook niet voor niets dat de maand haar naam heeft te danken aan de Romeinse godin Juno, heerseres van de hemelen en godin van het zuivere licht.

Junij.

Joseph Bles

Den Haag 1825-1875

Groente- en bloemenmarkt in Hollandse stad
 olieverf op paneel 45,3 x 58,8 cm, gesigineerd links onder en gedateerd '51

Henriette Ronner-Knip
 Amsterdam 1821-1909 Brussel
De dierenwinkel
 olieverf op paneel 28,1 x 24,5 cm, gesigineerd links onder

Andries Scheerboom

Amsterdam 1832-1891 Londen

Groentemarkt bij de Waag in Amsterdam
 olieverf op doek 76,3 x 127,4 cm, gesigineerd rechtsonder

Kasparus Karsen
 Amsterdam 1810-1896 Bieberich (Duitsland)
Bedrijvigheid in een zonnige stad
 olieverf op doek 70,2 x 60,2 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd '73

Marcel Jefferys

Milaan (Italië) 1872-1924 Brussel

Op de kermis

olieverf op doek op paneel 27,4 x 38,3 cm, gesigineerd rechtsonder met monogram

Literatuur: tent.cat. Brussel, Palais des Beaux-Arts, *Tentoonstelling van de artistieke nalatenschap van Marcel Jefferys, 1929*, cat.nr. 48 (als 'Kermesse').

Tentoonstelling: Brussel, Palais des Beaux-Arts, *Tentoonstelling van de artistieke nalatenschap van Marcel Jefferys, 1929-1930*.

Sárka Góth

Wenen 1900-1992 Veere

De kermis in Domburg

olieverf op papier op board 30,5 x 36,7 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd Juli 1921
annotatie: 'Domburg' en verso 'Kermis 1917'

Herkomst: mogelijk coll. Wobine (Bien) de Sitter, Domburg; coll. Marijn de Koning, Breukelen.

Amandus Faure

Hamburg (Duitsland) 1874-1931 Stuttgart (Duitsland)

Reizend circus

olieverf op doek 90,5 x 130 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd '05

Herkomst: part. bezit Duitsland.

Tentoonstelling: Deurne, Museum de Wieger, *Hooggeëerd publiek! Het circus in de beeldende kunst, 17 juli-8 nov. 2021*.

Johannes Jacobus 'Jan' van Heel

Rotterdam 1898-1990 Den Haag

Kop clown met herfstblad

olieverf op doek 60,5 x 50,3 cm, gesigineerd middenonder

annotatie verso: 'Kop clown met herfstblad, janvheel'

Korstiaan 'Kees' Verkade

Haarlem 1941-2020 Monaco

Clown

brons 38 x 18 cm, gesigineerd op de basis en gedateerd 2000

Cornelis Springer

Amsterdam 1817-1891 Hilversum

afbeelding op ware grootte

Stadsgezicht met het portaal van de Kleine Kerk te Edam

olieverf op paneel 16,2 x 12 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '78
Met verso authenticiteitsverklaring van de schilder op verzegeld etiket: 'De ondergeteekende verklaart dat dit schilderijtje, voorstellende Portaal van de Kleine Kerk te Edam door hem is vervaardigd, Amsterdam, 25 nov. 1878, C. Springer'.

'Zonneëffectjes op pleintje'

Nescio, 6 juni 1951

Cornelis Springer

Amsterdam 1817-1891 Hilversum

Het Walstraatje te Harderwijk

olieverf op paneel 25,2 x 19,8 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1862
Met verso authenticiteitsverklaring van de schilder op verzegeld etiket: 'De ondergeteekende verklaart dat dit schilderijtje voorstellende Gezicht van het Walstraatje te Harderwijk door hem is vervaardigd te Amsterdam 26 April 1862, C. Springer'.
Herkomst: rechtstreeks van de schilder gekocht op 31 december 1862 (voor fl. 80) door W. Verschuur, Haarlem; Art Gallery Gérard, Wassenaar, 1980.
Literatuur: tent.cat. Art Gallery Gérard, voorjaartentoonstelling, 1980, Wassenaar, pag. 2 (met afb. in kleur); W. Laanstra, H.C. de Bruijn, J.H.A. Ringeling, *Cornelis Springer (1817-1891)*, Utrecht 1984, pag. 137, cat.nr. 62-22 (als 'Het Walstraatje te Harderwijk') (met afb. in kleur).

Wijnandus Johannes Josephus 'Wijnand' Nuijen

Den Haag 1813-1839

Vrouwen kinderen bij een huis

olieverf op paneel 41,9 x 33,1 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd 1834

Herkomst: M. Newman Fine Art Dealers, Londen; Kunsthandel Pieter A. Scheen, 's-Gravenhage, 1966.

Literatuur: tent. cat. 's-Gravenhage, Kunsthandel Pieter A. Scheen, Tentoonstelling, 1966, pag. 17, cat.nr. 20, afb. pag. 30; John Sillevius e.a., *Wijnand Nuijen: 1813-1839: Romantische werken*, Den Haag 1977, pag. 61, afb. 22; Pieter A. Scheen, *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1880*, 's-Gravenhage 1981, afb. 182.

Tentoonstelling: 's-Gravenhage, Kunsthandel Pieter A. Scheen, *Tentoonstelling*, 1966; Den Haag, Haags Gemeentemuseum, *Wijnand Nuijen 1813-1839. Romantische werken*, 17 dec. 1977-12 febr. 1978.

68

Dit werk schilderde J.B. Jongkind (1819-1891) in 1868 volgens annotatie 'après Nuijen'. Voorheen coll. Simonis & Buunk.

Wijnandus Johannes Josephus 'Wijnand' Nuijen

Den Haag 1813-1839

Watermolen met overzetveer

olieverf op paneel 40,5 x 57,3 cm, gesigineerd linksonder en te dateren ca. 1835-1837

Herkomst: Kunsthandel Pieter A. Scheen, 's-Gravenhage, 1952, inv.nr. 511202.

Literatuur: tent. cat. 's-Gravenhage, Kunsthandel Pieter A. Scheen in Museum Panorama Mesdag, *Tentoonstelling van schilderijen en tekeningen door W.J.J. Nuijen*, 1952, pag. 28, cat.nr. 22 (met afb. op pag. 31); Delft, Museum Prinsenhof, *De Molen*, 1957, cat.nr. 34; John Sillevius e.a., *Wijnand Nuijen 1813-1839. Romantische werken*, Den Haag 1977, pag. 70, cat.nr. 33 (met afb.); Pieter A. Scheen, *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1880*, 's-Gravenhage 1981, afb. 177.

Tentoonstelling: 's-Gravenhage, Kunsthandel Pieter A. Scheen in Museum Panorama Mesdag, *Tentoonstelling van schilderijen en tekeningen door W.J.J. Nuijen*, 11 okt.-2 nov. 1952; Delft, Museum Prinsenhof, *De Molen*, 15 juni-27 aug. 1957; Den Haag, Haags Gemeentemuseum, *Wijnand Nuijen 1813-1839. Romantische werken*, 17 dec. 1977-12 febr. 1978.

69

Ahazueros Jacobus 'Co' Breman

Zwolle 1865-1938 Laren (N.H.)

Hooischelven op 't land
 olieverf op doek 20,2 x 36,5 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen en gedateerd 1901
 Herkomst: part. coll. Amsterdam.

*'De volmaakte
 zomerdag van
 vroeger. Heet en
 zonnig en toch scherp
 zicht. Boomen, zon en
 schaduw in bladeren
 (al die glinsterende
 blaadjes!), hooi,
 wagens met hooi...'*

Nescio, 2 juli 1951

Hoogzomer. Met alles wat daar bij hoort.

Juli is een vruchtbare maand, waarin veel soorten groenten en fruit, waaronder de eerste appels, geoogst worden. Ook wordt van oudsher door de boeren het gras gemaaid, gedroogd, gebundeld en daarna opgeslagen in een hooischuur. Nog altijd heet deze maand hooimaand, maar er is wel het een en ander veranderd in deze tijd. Er wordt veel minder hooi droog gewonnen en het 'kuilen' van het hooi gaat zó snel, dat we er weinig van meekrijgen. Hoog beladen hooiwagens zijn vervangen door raapwagens die de taak van de boer snel en gemakkelijk hebben gemaakt. Nu zien we nog slechts een vleugje van die romantiek terug op schilderijen waarop hooikarren te zien zijn. Juli is ook de maand waarin veel Nederlanders tot rust komen en genieten van een welverdiende vakantie. Men trekt massaal naar buiten. In het door de zon opgewarmde water van zee, plassen en zwembaden vermaakt jong en oud zich en neemt een verfrissende duik. Er wordt geroeid en gezeild op meren en rivieren. Het is ook de maand van outdoor sportevenementen als de Tour de France, het oudste tennistoernooi op Wimbledon, paardenraces, de laatste kwalificatiewedstrijden voor het WK voetbal, de Nijmeegse Vierdaagse en de Sneekweek. Juli is een maand om echt van te genieten!

Juli

André Planson

Frankrijk 1898-1981

Op de boulevard
 olieverf op doek 49,5 x 74,5 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '46
 Herkomst: part. coll. Londen.

Je begint
 gewoon met
 schoolslag.

'Richard' Willi Bloos

Brühl (Duitsland) 1878-1957 Düsseldorf (Duitsland)

Zonnige dag in het strandbad
 olieverf op doek op schildersboard 32 x 42 cm
 Herkomst: familie van de kunstenaar (part. bezit Duitsland).

'Mild zomerweer met lichte wolken en nog altijd die bleekblauwe lucht. Zwemmende, visschende en roeiende en motorbootende mensen...'

Nescio, 21 juli 1952

Gerhardus Bernardus Josephus 'Gerard' Westermann

Leeuwarden 1880-1971 Amsterdam

Baadsters
 olieverf op paneel 25,4 x 51,6 cm, gesigneerd rechtsonder met monogram en verso voluit en gedateerd 1950

Jan Planting

Drachten 1893-1955 Smalingerland

Zomers zwemplezier bij De Leien in Friesland
 olieverf op doek 19,6 x 37,1 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1939
 annotatie op spieraam: 'de Leien'

Antoine de La Boulaye
 Parijs 1951
Na de race
 olieverf op doek 100 x 80 cm, gesigneerd
 rechtsonder
 Herkomst: Galerie la Cymaise, Parijs.

Hendrik Jan 'Henk' Wolter
 Amsterdam 1873-1952 Amersfoort
Villa Borghese, Rome
 olieverf op board 21,2 x 26,5 cm,
 gesigneerd verso

Raphaël de Buck
 Gent (België) 1902-1986
Stierenvechter
 olieverf op doek 60 x 49,8 cm, gesigneerd
 rechtsonder

Pieter 'Piet' van der Hem
 Wirdum 1885-1961 Den Haag
Op de hondenshow
 aquarel op papier 127,4 x 68 cm, gesigneerd linksboven

Johannes Lodewijk 'Jan Ludovicus' Moerman
 Batavia (Nederlands-Indië) 1850-1896
 Berchem (België)
Roeiwedstrijd van gestuurde vier
 olieverf op paneel 24,5 x 33,1 cm, gesigneerd
 rechtsonder en gedateerd '88
 Met verso authenticiteitsverklaring van de
 schilder: 'Je soussigné déclare avoir peint le
 tableau ci-contre, J.L. Moerman, Anvers 1888'.

Jan Willem 'Willy' Sluiter
 Amersfoort 1873-1949 Den Haag
De bokswedstrijd van Joe Beckett tegen Tommy Burns, Londen 1920
 houtskool en pastel op papier op board
 70,6 x 101,5 cm, gesigneerd linksboven en verso
 met naamstempel en gedateerd 'London' 1920
 annotatie: 'Joe Beckett v. Tommy Burns'
 Herkomst: veiling A. Mak, Dordrecht, *Atelier Willy Sluiter*, 18, 19 en 20 nov. 1952, cat.nr. 372;
 Cultureel Centrum de Beyerd, Breda.

Hermanus 'Herman' Berserik
 Den Haag 1921-2002
Bergrit
 acryl op paneel 18 x 24,8 cm, gesigneerd
 linksboven en gedateerd 1989
 annotatie verso op etiket: 'Bergrit 13 dec 1988-
 9 jan 1989 Berserik'

'Richard' Willi Bloos
 Brühl (Duitsland) 1878-1957 Düsseldorf (Duitsland)
Het beslissende doelpunt?
 aquarel en gouache op papier 14,6 x 23,5 cm,
 gesigneerd rechtsonder
 Herkomst: familie van de kunstenaar (part. bezit
 Duitsland).

Jan van Os

Middelharnis 1744-1808 Den Haag

Stilleven met bloemen, vruchten en een vogelnestje op marmeren plint
 olieverf op doek 84,1 x 65,3 cm, gesigneerd links onder
 Herkomst: part. bezit België.

76

Pronk

In de Nederlandse schilderkunst van de 18e eeuw werden bloemstillevens met boeketten weelderig en op hun mooist afgebeeld. De bloemen in de uitbundigste fase van hun bloei, soms verlevendigd met fruit, insecten of een vogelnestje met eitjes en zorgvuldig geschikt in een vaas of terracotta pot op een stenen plint. De afgebeelde bloemen waren grotendeels uitheemse exemplaren die naar de natuur werden geschilderd als de kunstenaar ze kon

vinden bij kwekers en anders werden overgenomen uit botanische handboeken. De stofuitdrukking, de wijze waarop het oppervlak van voorwerpen, bloemen en vruchten werd weergegeven, was van groot belang. De vaardigheid waarmee glanzend glas, kostbaar porselein of bloemen werden afgebeeld alsof je ze zo kon aanraken of oprapen, bepaalde in hoge mate de reputatie van de schilder of schilderes en daarmee de prijzen van hun schilderijen.

'Margaretha' Cornelia Johanna Wilhelmina Henriëtta Roosenboom

Den Haag 1843-1896 Voorburg

Boeket rozen op de bosgrond
 olieverf op paneel 45,4 x 37,3 cm, gesigneerd rechtsonder

77

Puur natuur

In de 19e eeuw behoudt het Hollandse bloemstillevens aanvankelijk zijn traditionele vorm. Pas in de tweede helft van de 19e eeuw komt er aandacht voor de eigenschappen van de bloemen zelf en de sfeer die ze uitstralen. De statische schikking en gedetailleerde uitwerking maken plaats voor een natuurlijker weergave: de bloemen worden losjes geschikt of neergelegd op de bosgrond. Ook uitgebloeide exemplaren en verlept of verkleurd blad doen

hun intrede. Bloemen en planten uit het bos of van het veld werden gebruikt in plaats van de tot dan toe gebruikelijke pioenen, rozen, papavers en lelies. Margaretha Roosenboom koos vrijwel altijd voor één bloemsoort. Haar grootvader, Andreas Schelfhout, leerde haar de aquareltechniek, waarvan de transparantie zich uitstekend leent voor de tere structuur en kleur van haar rozen.

Anthony Oberman

Amsterdam 1781-1845

Stilleven met bloemen, granaatappel en schelpen op een marmeren plint
 olieverf op doek 47 x 39,5 cm, gesigineerd rechtsonder
Herkomst: part. bezit Verenigde Staten.

'David' Emile Joseph de Noter

Gent (België) 1818-1892 Algiers (Algerije)

Rozenboeket en zomerbloemen op de bosgrond
 olieverf op doek 46,3 x 55,1 cm, gesigineerd linksonder
Herkomst: part. bezit Zwitserland.

'Margaretha' Cornelia Johanna Wilhelmina Henriëtta Roosenboom

Den Haag 1843-1896 Voorburg

Rozen op de bosgrond
 olieverf op paneel 9 x 12,9 cm, gesigineerd rechtsonder met initialen

Stilleven met druiven, citroen en bloemen op de bosgrond
 olieverf op paneel 29,5 x 40,1 cm, gesigineerd linksonder
Herkomst: Kunsthandel Pieter A. Scheen, 's-Gravenhage, inv.nr. 199;
 part. bezit Nederland.

Pieter 'Piet' van der Hem

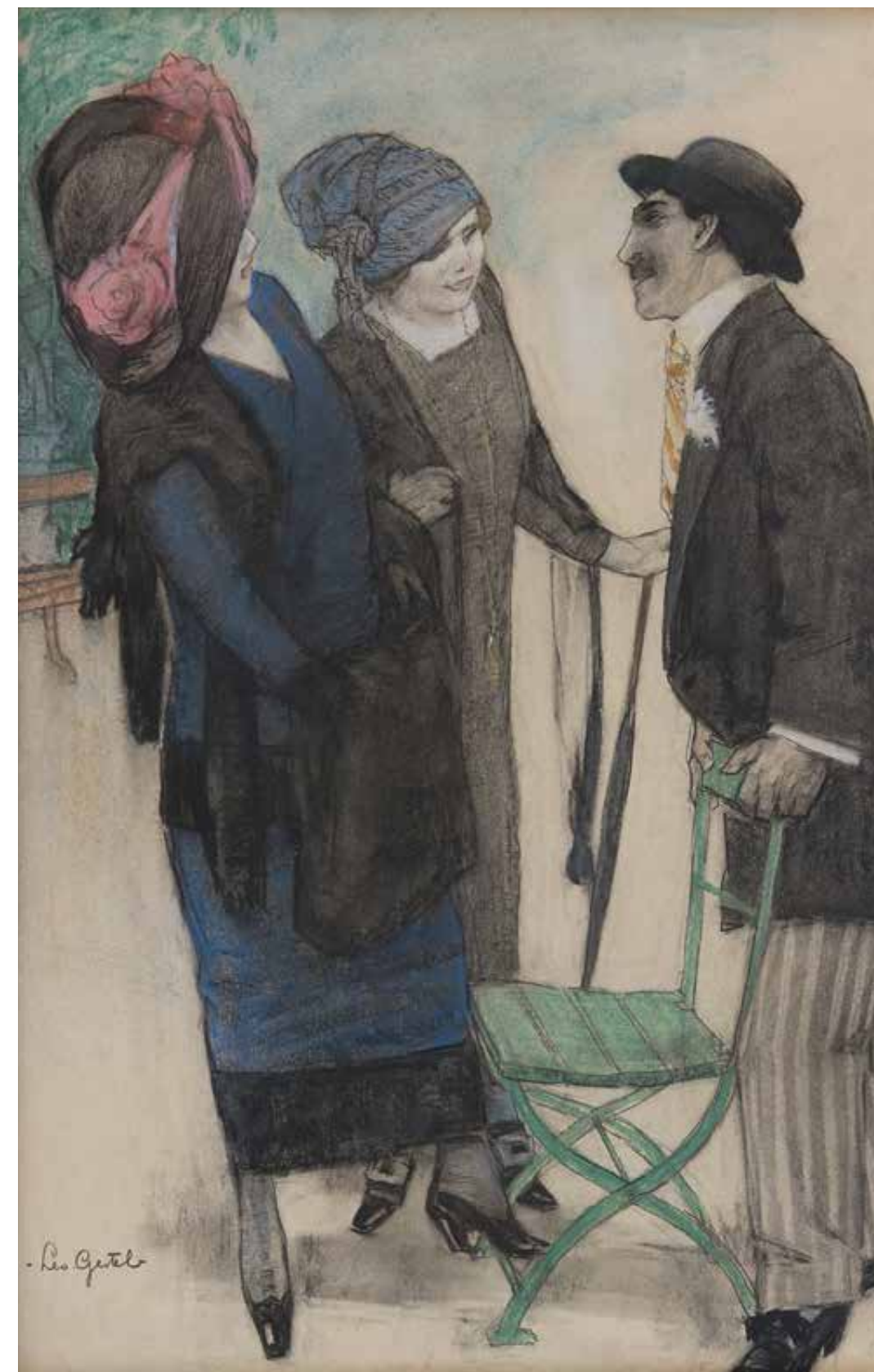
Wirdum 1885-1961 Den Haag

Marianne met modieuze hoed
krijt op papier 54 x 39,3 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd mei 1912
annotatie links midden: 'Marianne'

Leendert 'Leo' Gestel

Woerden 1881-1941 Hilversum

Praatje in het park
houtschool en pastel op papier 50,1 x 33,4 cm, gesigneerd linksonder en te dateren ca. 1910
Herkomst: part. bezit Duitsland.
Tentoonstelling: Woerden, Stadmuseum Woerden, *Jeugdvrienden Leo Gestel-Cornelis Vreedenburgh*, 2 juli 2016-15 jan. 2017.

In de 17e eeuw waren de parken van de rijken der aarde, mensen die genoeg geld hadden voor een buitenplaats. Rond 1850 kwam daar verandering in en werden wandelparken en stadssingels door de gegoede burgerij gebruikt om een wandelingetje of een ritje met een rijtuig te maken. Parken zijn altijd al een plek geweest waar schilders graag vertoefden vanwege de levendigheid en diversiteit van de bezoekers, elegant keuvelende dames op een bankje, wandelaars, ruiters, spelende kinderen, een kraampje op de hoek waar een drankje of ijsje gekocht kon worden en dit alles in een prachtige groene en kleurrijke omgeving. Nu Nederland steeds verder verstedelijkt is het van belang dat een stad leefbaar is en blijft. Parken zijn nu de groene longen van de stad en een ontmoetingsplek voor inwoners, een plek om te ontspannen en in de buitenlucht te zijn.

Adolf Höfer

München (Duitsland) 1869-1927 Parsberg (Duitsland)

Vrouw met strohoed en parasol
 olieverf op doek op board 63,3 x 45,8 cm, gesigneerd rechts van het
 midden met initialen en te dateren ca. 1910

Guy Hoff

Rochester (Verenigde Staten) 1889-1962 (Verenigde Staten)

Going out
 olieverf op doek 76,6 x 58,6 cm, gesigneerd links onder
 Herkomst: part. bezit Verenigde Staten.

'De goed geklede vrouw draagt in de stad altijd een hoed, en overigens altijd wanneer zij gekleed uitgaat, maar niet in avondtoilet. Zij houdt die hoed altijd overal op, behalve in de bioscoop, indien degene die achter haar zit, haar verzoekt de hoed af te zetten.'
 Dit advies was in de jaren 50 te lezen in de *Baedeker voor de huisvrouw*, deel 12, pag. 148.

Petrus van Schendel

Terheijden 1806-1870 Brussel

Riviergezicht bij maanlicht, omgeving Den Haag

olieverf op paneel 33,3 x 43,4 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd 1846

Herkomst: veiling, Galerie Moderne, Brussel, 17 jan. 2012, lotnr. 92, aldaar verworven door Jef Rademakers, Brasschaat, België; veiling Christie's, *Collectie Rademakers*, Amsterdam, 17-18 nov. 2015, lotnr. 135 (met afb.); part. coll. Verenigde Staten.

Literatuur: Jan M.M. de Meere, *Petrus van Schendel (1806-1870): Een leven tussen licht en donker*, Leiden 2012, pag. 98 en pag. 99, afb. 193 (in kleur); Jef Rademakers, Guido de Werd, *Een Romantische Reis: Meesterwerken uit de Rademakers collectie / A Romantic Journey: Masterpieces from the Rademakers Collection*, Eindhoven 2014, pag. 145, afb. 55 (in kleur).

Tentoonstelling: *Een Romantische Reis/A Romantic Journey: Meesterwerken uit de Rademakers collectie/Masterpieces from the Rademakers Collection*, Luxemburg, Musée national d'histoire et d'art, 3 april-14 sept. 2014/'s-Hertogenbosch, Het Noordbrabants Museum, 11 okt. 2014-25 jan. 2015.

'Later volle maan. Drie maal in de nacht naar buiten staan kijken, het stuk IJssel schemerde en verder zag je de helft van het uitspansel met gebroken wolkenlucht en op al die gevaarten scheen de maan.'

Nescio, 6 september 1949

Andreas Schelfhout

Den Haag 1787-1870

Riviergezicht bij maanlicht

olieverf op paneel 32,5 x 45,9 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd '57

Herkomst: coll. Van Heek; veiling Christie's, Laren, 18 maart 1975, lotnr. 194 (met afb.); part. bezit België.

Soms wint de maan het van de zon.

Nocturnes – 'maneschijntjes'

In navolging van 17e-eeuwse schilders als Aert van der Neer werd in de 19e eeuw de nocturne, waar het maanlicht de enige lichtbron vormt, weer een gewild genre onder de landschapschilders. Deze nocturnes die zich buiten afspeelden werden ook wel 'maneschijntjes' genoemd. Schilderijen waarop het maanlicht weerkaatst in een rivier of ijsvlakte, wolken, huizen en bomen. De voorstelling krijgt iets mysterieus door het betoverend spel van licht en schaduw dat kleuren en vormen lijkt te veranderen. Andreas Schelfhout schilderde in 1857 zijn nocturne van een rivierlandschap met aangemeerde boten bij een stadskade. Het is avond en bijna windstil, de zeilen moeten nog gestreken worden.

Een enkele rimpeling in de weerspiegeling van de maan in het water geeft aan dat er nauwelijks stroming is. Achter het huis aan de rechterzijde piept de maan voorzichtig tevoorschijn. Enkele bruinrode kleuraccenten geven in de afgemeerde schepen het licht van brandende kaarsen of het schijnsel van olielampen weer. Zilverige accenten op de masten en zeilen van de boten waarnaast, op de kade, nog twee mannen in gesprek zijn. Het wolkendek boven de voorstelling is opengebroken en sterren flonkeren ertussen door. Met bijna geen kleur weet Schelfhout een idyllische nocturne geloofwaardig neer te zetten op doek. De avond straalt naast ontzag voor de natuur ook een serene rust uit, waarin mens en natuur in harmonie met elkaar zijn.

Willem Karel 'W.C.' Nakken

Den Haag 1835-1926 Rijswijk

Hooitijd
olieverf op doek 52,1 x 76,6 cm, gesigneerd links onder

Johan 'Mari' Henri ten Kate

Den Haag 1831-1910 Driebergen

De kleine appeldiefjes
olieverf op paneel 30,6 x 44 cm, gesigneerd rechts onder

Barend Cornelis Koekkoek

Middelburg 1803-1862 Kleef (Duitsland)

Arcadisch landschap met herders en vee

inkt en aquarel op papier 26,8 x 37,3 cm, gesigneerd links onder

Niet voor niets
wordt juli
hooimaand
genoemd.

Frederik Marinus Kruseman

Haarlem 1816-1882 Sint-Gillis (Brussel)

Oogstmaand, augustus

olieverf op paneel 28,5 x 38,5 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1850

Herkomst: coll. Sir Ralph Cusack, Queens Council, Newcastle upon Tyne, Groot-Brittannië; veiling Sir Ralph Cusack, Londen, 16 juni 1978, lotnr. 28; veiling Sotheby's, Londen, 25 maart 1981, lotnr. 32; veiling Christie's, Londen, 25 febr. 1983, lotnr. 154; veiling Sotheby's, Londen, 22 juni 1983, lotnr. 134; coll. Jef Rademakers, Brasschaat, België.

Literatuur: Marjan van Heteren, Jan de Meere, *Frederik Marinus Kruseman 1816-1882. Painter of Pleasing Landscapes*, Schiedam 1998, pag. 80, afb. 32 en pag. 172, cat.nr. 58 (als 'Summer landscape with harvesting farmers near a windmill'); Peter Carpreau e.a., *Een Romantische Kijk. De Rademakers Collectie*, Brussel 2011, pag. 88, cat.nr. 33; Jef Rademakers, Guido de Werd, *Een Romantische Reis: Meesterwerken uit de Rademakers Collectie/A Romantic Journey: Masterpieces from the Rademakers Collection*, Eindhoven 2014, pag. 48, cat.nr. 47 (4).

Tentoonstelling: *Een Romantische Kijk*, Sint-Petersburg, Rusland, State Hermitage Museum, 29 okt. 2010-6 febr. 2011/Den Haag, Gemeentemuseum, 26 maart-5 juni 2011/Leuven, België, M-Museum, 24 juni-4 sept. 2011/Kleef, Duitsland, B.C. Koekkoek-Huis, 25 sept. 2011-29 jan. 2012/Helsinki, Finland, Sinebrychoff Museum of Art, 26 sept. 2012-13 jan. 2013; *Een Romantische Reis: Meesterwerken uit de Rademakers collectie/A Romantic Journey*:

88 *Masterpieces from the Rademakers Collection*, Luxemburg, Musée National d'Histoire et d'Art/s-Hertogenbosch, Het Noordbrabants Museum, 3 april 2014-25 jan. 2015.

Puiké tijd om iets moois te ontdekken. En ervan te genieten.

Ons woord voor 'oogst' komt van de maand augustus, de maand waarin de graanoogst binnen wordt gehaald. Deze zomerse maand staat gelijk aan warme temperaturen. De dagen tussen 20 juli en 20 augustus worden ook wel de hondsdagen genoemd, de warmste dagen van het jaar waarin de meeste hittegolven voorkomen. Op vrije dagen zoeken we de verkoeling op aan zee of strijken met een goed boek neer in schaduwrijke parken. Met een waaier trachten we onszelf in de warme lucht een briesje toe te wapperen. De gevlochten zonnehoeden kunnen weer de kast uit en in luchtige, kleurige zomerjurkjes of linnen overhemden flaneren we over boulevards en nemen plaats op gezellige terrassen waar we tijdens de lome, broeierige avonden tot in de late uurtjes buiten kunnen zitten. Het is ook de maand waarin er vaak op zomervakantie wordt gegaan. We reizen af naar zomerse strandbestemmingen aan de Zeeuwse, Belgische en Franse kusten; zowel dicht bij huis als in verre oorden is het volop genieten in deze zonovergoten maand.

Augustus

Joseph Oppenheimer

Würzburg (Duitsland) 1876-1966 Montreal (Canada)

Vrouw met lathyrusbloem

olieverf op doek 68,8 x 51,3 cm, gesigneerd linksboven en gedateerd 'London' 1904

Herkomst: coll. Christopher Wood; veiling Christie's East, *Pictures formerly in the collection of Christopher Wood*, 24 okt. 1997, lotnr. 85; part bezit Groot-Brittannië.

Literatuur: tent.cat. Londen, David Bathurst, (St. James Art Group), *Joseph Oppenheimer (1876-1966)*, 1990.

Tentoonstelling: Londen, David Bathurst, (St. James Art Group), *Joseph Oppenheimer (1876-1966)*, 25 okt.-21 nov. 1990.

Een ware kosmopoliet

Voor Joseph Oppenheimer begon zijn carrière met een tekening van Otto von Bismarck. Op 14-jarige leeftijd legde hij hem vast in het spahotel waar ze beiden logeerden. Von Bismarck voorzag de tekening van zijn complimenten en handtekening. Via de academies van München, Rome, Napels en Londen en reizen in Egypte en de Verenigde Staten kwam Joseph in Engeland terecht waar hij tussen 1896 en 1908 schilderde in zijn Londense studio. Daar portretteerde hij deze vrouw met hoed en voile, ruikend aan een takje lathyrus. Hoeden met voile maakten hun opwachting eind 19e eeuw. Ze konden niet groot en gek genoeg zijn. Behalve deze elegante dame schilderde Oppenheimer beroemdheden als Albert Einstein, mooie vrouwen uit de high society van Europa en talloze film- en toneelactrices.

'Isaac' Lazarus Israels

Amsterdam 1865-1934 Den Haag

Een dag in het Oosterpark, Amsterdam

aquareel op papier 24,5 x 49,3 cm, gesigneerd linksonder

Pieter Florentius Nicolaas Jacobus 'Floris' Arntzenius

Soerabaja (v/h Nederlands-Indië, nu Indonesië) 1864-1925 Den Haag

Rode Oost-Indische kers in een metalen pot

olieverf op paneel 35,6 x 28 cm, gesigneerd linksonder

Johannes 'Johan' Dijkstra

Groningen 1896-1978

Landweg in Ezinge
 olieverf op doek 60 x 100 cm, gesigneerd rechtsonder

Johannes 'Johan' Dijkstra

Groningen 1896-1978

Landschap met dorp
 olieverf op doek 50,5 x 70,5 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren ca. 1928

Jannes de Vries
 Meppel 1901-1986 Groningen
Landschap bij Echten
 olieverf op doek 60,5 x 80,5 cm, gesigneerd rechtsonder

Jan Altink
 Groningen 1885-1971
Boerenerf met kar
 olieverf op doek 44,4 x 66,1 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '39

Johannes Theodorus 'Jan' Toorop

Poerworedjo (v/h Nederlands-Indië, nu Indonesië) 1858-1928 Den Haag

Parkgezicht met figuren en ganzen
potlood en aquarel op papier 21,5 x 15,5 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1926

Jan Willem 'Willy' Sluiter

Amersfoort 1873-1949 Den Haag

Paardrijden in Hyde Park, Londen
pastel op papier 38 x 49 cm, gesigneerd links onder
annotatie: 'Hyde Park - London' en verso 'Hyde Park London, Willy Sluiter'
Herkomst: part. coll. Amsterdam; coll. H. van Aarsen, Bussum, 1973.

Ludovic Vallée
Parijs 1864-1939 (plaats overlijden onbekend)
Een zomerse dag in het park
olieverf op board 18,4 x 24,1 cm, gesigneerd links onder met monogram en te dateren 1938
annotatie op oorspronkelijke beschermkarton: 'Aux Demoiselles Glibt. Souvenir de L. Vallée. Janvier 1938'

Jan Roëde
Groningen 1914-2007 Rijswijk (Z.H.)
Compositie
olieverf op schildersboard 35 x 27 cm, gesigneerd middenonder en te dateren ca. 1946-1948

Willibrordus Joseph 'Will' Leewens
Den Haag 1923-1986
Transparent
olieverf op doek 80,1 x 100,4 cm, gesigneerd middenonder en gedateerd 1983
annotatie op spieraam: 'Will Leewens "Transparent"'
Herkomst: Artoteek, Den Haag, inv.nr. 558.123.

Frederick Bedrich Serger

Ivančice (Tsjechië) 1889-1965 New York

Mediterraans dorpje
olieverf op doek 71,4 x 56 cm, gesigneerd rechtsonder

Maurice Paul
Mons (België) 1889-1965 Ukkel (Brussel)
IJsokar aan het strand
olieverf op doek op board 28,2 x 36,1 cm, gesigneerd rechtsonder

Frederick Bedrich Serger
Ivančice (Tsjechië) 1889-1965 New York
Terras bij de zee
olieverf op board 39,6 x 44,6 cm, gesigneerd rechtsonder

Jan Roëde

Groningen 1914-2007 Rijswijk (Z.H.)

Tulpenvaas
olieverf op doek 81,2 x 100,3 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '74
annotatie op spieraam: 'roëde "Tulpenvaas"
Herkomst: Artoteek Den Haag, 1975, inv.nr. 776.83/75-05-54.

Jacobus Petrus 'Joost' van den Toorn
Amsterdam 1954
Freddy H.
keramiek 15,8 x 25,5 cm, gesigneerd met monogram en gedateerd 2014
op de onderkant

Corneille ('Corneille' Guillaume Beverloo)
Luik (België) 1922-2010 Auvers-sur-Oise (Frankrijk)
Vogel
olieverf op board 49,5 x 69,5 cm, gesigneerd rechtsboven

Hessel de Boer

Haarlem 1921-2003 Den Haag

Tegenlicht, Lange Voorhout in Den Haag
olieverf op doek 38 x 46,3 cm, gesigneerd rechtsonder

Johannes 'Johan' Dijkstra

Groningen 1896-1978

Wandkleed

wol, 148 x 83 cm

annotatie verso op keperband (in potlood): 'Ontw. Johan Dijkstra Uitv. Liet van 't Oever'

Herkomst: rechtstreeks verworven van de kunstenaar, daarna door vererving in bezit gekomen van de vorige eigenaar (part. coll.).

Johannes Theodorus 'Jan' Toorop

Poerworedjo (v/h Nederlands-Indië, nu Indonesië) 1858-1928 Den Haag

Jonge vrouw, lezend in een feministisch boek ('Vrouwenrecht')

potlood en krijt op papier 16,2 x 20,5 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1897

Herkomst: door de kunstenaar geschonken aan de schilder Rudolf Bonnet, ter gelegenheid van de tentoonstelling van Bonnets Italiaanse schilderijen in Den Haag (Pulchri of Kleykamp); familie Bonnet.

Jan Toorop was na 1894 vooral bezig met de idealen van een betere wereld. In die tijd kreeg hij veel opdrachten voor affiches en boekbanden; in 1898 voor het ontwerp van een poster voor de Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid. Het doel van dit Haagse evenement was om de publieke opinie ten aanzien van arbeid door vrouwen positief te beïnvloeden, om hun arbeidskansen te verruimen en erkenning te krijgen voor arbeid door vrouwen. Het jaar erna beeldde Toorop Marie de Lange af als voorzitter van de Vereniging voor Verbetering van Vrouwenkleding. Deze streefde na dat vrouwen kleding gingen dragen waarin zij konden 'lopen, zitten en werken; dat wij ons

zonder vreemde hulp kunnen aan- en uitkleeden, dat wij onze zakdoek, onze beurs, onze sleutels bij ons kunnen dragen, dat onze japon niet den vloer veegt, dat onze hoeden passen op ons hoofd (...)'. Dat Toorop veelal belangeloos zijn bijdrage verleende voor dit soort affiches en ook door de manier waarop hij zich tot vrouwen verhield in zijn vriendschappen en zijn kunstwerken, getuigt van zijn sympathie voor de vrouwenemancipatie. In 1897, de eerste van vele zomers die hij in Domburg zou doorbrengen, had het nog steeds zijn belangstelling. Hij tekende er deze jonge feministe, verdiept in een boek over 'Vrouwenrecht'.

Franciscus 'Frans' Everbag

Amsterdam 1877-1947

Stilleven met handschoenen, boek en kinderschoentjes
olieverf op paneel 21 x 26,9 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '27

Eduard Houbolt

Delft 1885-1954 Den Haag

Lezend meisje op een divan
olieverf op doek op paneel 18,8 x 29,9 cm

'Vrouwen die lezen zijn gevaarlijk.'

Stefan Bollmann

Barbara Elisabeth van Houten
Groningen 1862-1950 Den Haag
Lezend meisje in rieten stoel
olieverf op doek 28,2 x 20,2 cm,
gesigneerd linksboven met initialen
Herkomst: Miep Eijffinger, Kunsthandel
Liernur, Den Haag.

Bernardus Johannes Blommers
Den Haag 1845-1914
Twee lezende zusjes
gouache op papier 25,5 x 32,5 cm, gesigneerd midden rechts
Herkomst: Simonis & Buunk Kunsthandel, Ede, 1997; part. coll. Nederland.

Georg Hambüchen
Düsseldorf (Duitsland) 1901-1971
Lezende vrouw in een strandstoel
olieverf op board 38,4 x 46 cm, gesigneerd rechtsonder
en gedateerd '36
Herkomst: part. bezit Duitsland.

'Jan' Catharinus Adriaan Goedhart
Sumatra (v/h Nederlands-Indië, nu
Indonesië) 1893-1975 Voorburg
Lezende jonge vrouw
olieverf op doek 85,3 x 56 cm, gesigneerd
rechtsonder en gedateerd 1929

Johan Barthold Jongkind

Lattrop 1819-1891 La Côte-Saint-André (Frankrijk)

La Meuse et le Merwede devant Dordrecht (Hollande), effet de Soir

olieverf op doek 41 x 66 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1878

annotatie op spieraam: 'La Meuse et le Merwede devant Dordrecht (Hollande), effet de Soir'

Herkomst: Joséphine Fesser, Frankrijk (aan haar nagelaten door de kunstenaar), daarna door vererving in bezit gekomen van haar kleinzoon Alexandre Fesser; part. coll. Nederland

Literatuur: tent.cat. Parijs, Galerie Schmit, *Exposition Jongkind*, 1966, pag. 65, afb. 53; Victorine Hefting, *Jongkind. Sa vie, Son oeuvre, Son époque*, Parijs 1975, pag. 274, afb. 700; tent.cat. Parijs, Galerie Schmit, *Exposition Jongkind*, 1976, afb. 31; A. Stein, S. Brame, F. Lorenceau, J. Sinizergues, *Catalogue critique de l'Oeuvre de Jongkind, Volume 1: Peintures*, Parijs 2003, pag. 296, cat.nr. 797 (met afb., als 'Les environs de Rotterdam').

Tentoonstelling: Parijs, Galerie Schmit, *Exposition Jongkind*, 4 mei-4 juni 1966; Parijs, Galerie Schmit, *Exposition Jongkind*, 11 febr.-13 maart 1976.

102 *'Heel bijzondere dag. In eens weer zomer, zoals je je in den winter den zomer voorstelt, op water en boomen tintelende en schitterende zon den heelen dag door en wolkeloos blauw'*

Nescio, 6 september 1951

September, ooit de zevende maand. Wil nog wel eens wat nostalgisch zijn.

In september valt het begin van de herfst, te herkennen aan de mooie, warme kleuren van de bomen. September wordt dan ook wel de herfstmaand of fruitmaand genoemd. Het is een maand van oogsten, reden waarom hij van oudsher ook wel 'd'ander oogstmaand' wordt genoemd: de tweede oogstmaand na augustus. De mais gaat van het veld en vele peren- en appelsoorten worden geplukt en geraapt. September is ook de tijd van het loslaten. De bladeren vallen van de bomen en in het bos vind je op de grond walnoten, kastanjes, beukennotjes en eikels. 's Morgens ligt de dauw als een deken op het land, we halen onze wollen truien uit de kast en maken het gezellig in huis. Op sommige dagen kan het nog echt warm zijn. In de stad is het dan terrasjesweer en langs de Noordzeekust genieten we van de laatste dagen van het badseizoen. De ligstoelen en zonnebedden worden opgeruimd en vanaf 1 oktober is het lege strand het domein van sportieve wandelaars met hun honden, zeilers en surfers. In de 19e eeuw, toen het strand nog vooral de plek was van de visafslag en aankomende en vertrekkende vissersschuiten, ging de bedrijvigheid in het najaar gewoon door. Totdat het weer te onstuimig werd en de bomschuiten hoog tegen de duinen werden getrokken. September is de maand van dalende temperatuur, laagstaande zon, lange schaduwen en duidelijk korter wordende dagen. En het is ook de spinnenmaand, want in september beginnen onze achtpotige vrienden met het zoeken van een warm plekje in onze huizen om de winter door te komen.

September

Jan Willem 'Willy' Sluiter

Amersfoort 1873-1949 Den Haag

Wachten op de vangst op het strand van Katwijk aan Zee

olieverf op doek 89 x 149,5 cm, gesigneerd op spieraam en te dateren ca. 1998-1909

Herkomst: coll. Groot Badhotel, Katwijk aan Zee; veiling A. Mak, Dordrecht, 16-19 dec. 1986, lotnr. 246 (met afb.); coll. Nutspaarbank, Monster.

Petrus Paulus Schiedges

Den Haag 1813-1876

Het strand van Scheveningen met badkoetsen, vissersvolk en bomschuiten
olieverf op paneel 23,5 x 34,4 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '62

Herkomst: veiling Frederik Muller & Co., Amsterdam, 17-20 en 23-25 april 1956, lotnr. 1487.

P.P. Schiedges, schilder van zee- en riviergezichten, maakte nauwkeurig studies van scheepstypen waardoor hij ze tot in de kleinste details kon weergeven. In dit Scheveningse strandtafereel laat hij zien dat ook andere zaken hem interesseerden. De badkoetsen bijvoorbeeld, die in allerlei vormen en maten kriskras op het strand staan. Maar ook de duinenrij met zijn 'architectuurparade' geeft hij zorgvuldig weer. Helemaal links is het gemeentelijke badhuis te zien, dat in 1828 werd geopend. Hier staat tegenwoordig het Kurhaus. Het roodstenen pand ernaast is Hotel Garni, dat in 1974 werd afgebroken. Het werd gebouwd op de plek waar eerst

badhuis 'Pronkenburg' van Jacob Pronk, de 'pionier van het Nederlandse badleven', had gestaan. Het witte gebouwtje rechts in de verte, richting de kerk van Scheveningen, is het Paviljoen Von Wied. Dit werd in 1826 gebouwd in opdracht van koning Willem I, die met dit huis aan zee de zwakke gezondheid van zijn echtgenote Wilhelmina van Pruisen hoopte te verbeteren. Een van zijn kleinkinderen, Prinses Marie van Oranje-Nassau, erfde het paviljoen in 1881. Aan haar echtgenoot, prins Wilhelm von Wied, dankt het gebouw zijn naam. Het paviljoen staat er nog steeds en in het duin rondom is nu het Museum Beelden aan Zee gevestigd.

Bernardus Johannes Blommers

Den Haag 1845-1914

Spelen op het strand bij eb

olieverf op doek 45,2 x 71,1 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: part. bezit Canada.

Hans Bayens

Hastière-Lavaux (België) 1924-2003 Amsterdam

Naar zee

brons 133,5 x 70 cm, ontworpen en uitgevoerd in 1967

Het beeld is in opdracht voor het dorp Zandvoort gemaakt en heeft daar ook lang gestaan, met het kindje wijzend naar zee.

Hendrik Willem Mesdag

Groningen 1831-1915 Den Haag

Bomschuiten aan de kust

olieverf op doek 48,9 x 78,6 cm, gesigeneerd rechtsonder en te dateren 1893-1897

Herkomst: coll. dr. W. Meyer, Den Haag, tot 1926; veiling Van Marle & Bignell, Den Haag, 1926; part. coll., Vancouver, Canada; part. coll. Nederland.

Literatuur: J. Poort, *Hendrik Willem Mesdag 1831-1915. Oeuvrecatalogus*, Wassenaar 1989, pag. 236, cat.nr. 1894.8 (als gedateerd 1894).

Philip Lodewijk Jacob Frederik Sadée

Den Haag 1837-1904

Het binnenbrengen van de vangst, Scheveningen

olieverf op doek 80,8 x 130,3 cm, gesigeneerd rechtsonder

Herkomst: R.H. Hall Esq., Eastbourne, Groot-Brittannië, aug. 1962; part. coll. Groot-Brittannië.

Bernardus Johannes Blommers

Den Haag 1845-1914

Visverkoop op het strand van Scheveningen

olieverf op doek 39,5 x 58 cm, gesigeneerd rechtsonder

Herkomst: veiling Sotheby Mak van Waay, Amsterdam, 11 mei 1982, lotnr. 164 (met afb.).

George Hitchcock

Providence (Verenigde Staten) 1850-1913 Marken

Pinken voor Egmond

olieverf op doek 40,7 x 51 cm, gesigeneerd rechtsonder en gedateerd 1884

annotatie verso: 'Egmond Pinken, G Hitchcock, Egmond 4/8 1884'

Gabriel Deluc

Saint-Jean-de-Luz (Frankrijk) 1883-1916 Souain-Perthes-lès-Hurlus (Frankrijk)

Café dansant
 olieverf op doek op paneel 119,4 x 158,8 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '13
 Herkomst: part. bezit Malibu, Verenigde Staten.

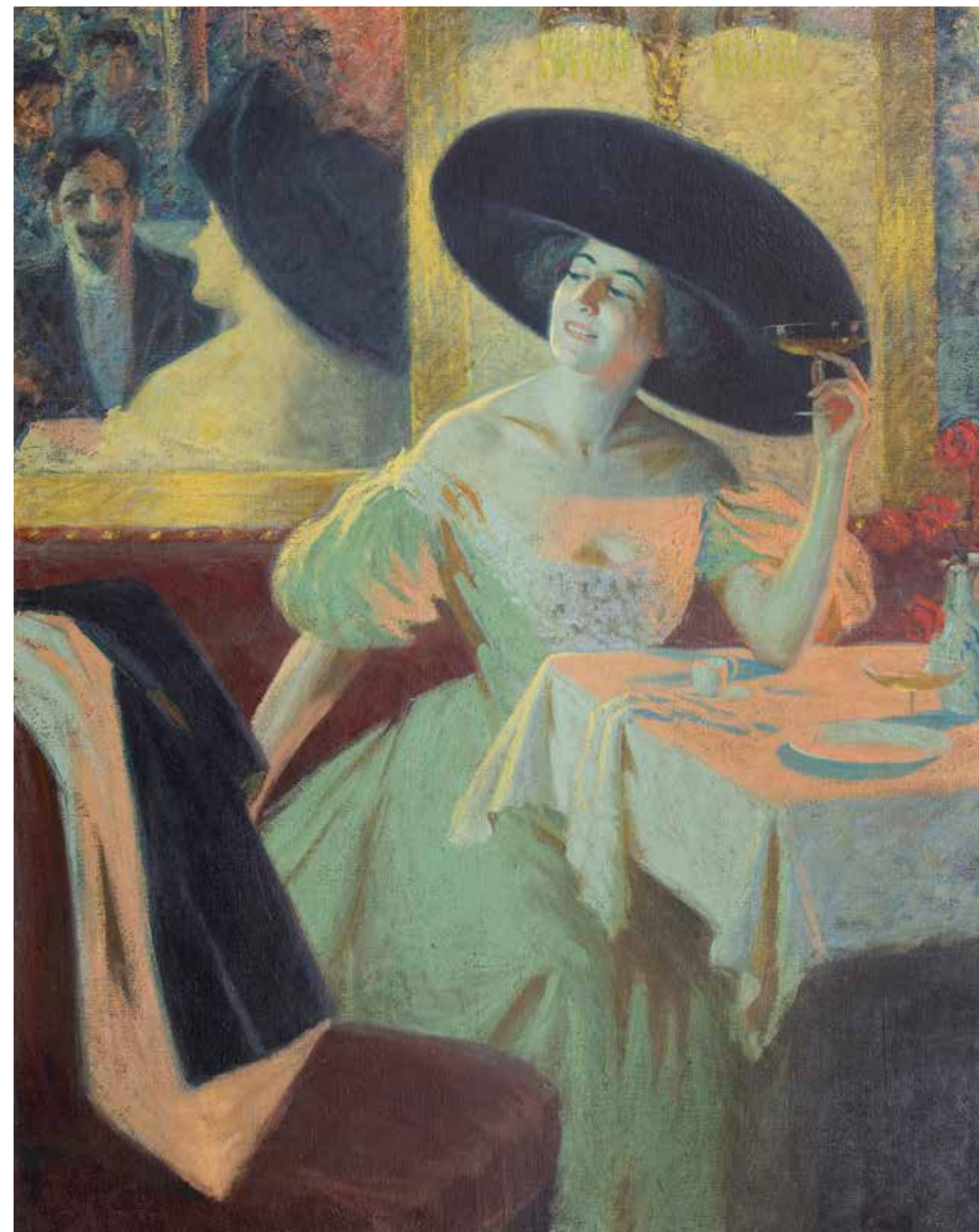

Charley Garry
 Parijs 1891-1973
Twee dansende vrouwen
 olieverf op doek 46,4 x 38,5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1920
 Herkomst: part. coll. Londen.

Paris, Paris!

Wellington Jarard Reynolds

New Lenox (Verenigde Staten) 1865-1949 (plaats en datum van overlijden onbekend)

Au Café Parisienne
 olieverf op doek 142,5 x 112,5 cm, gesigneerd verso
 annotatie verso: 'Au Café Parisienne'
 Herkomst: part. bezit Malibu, Verenigde Staten.

Jacobus Hendricus 'Jacob' Maris

Den Haag 1837-1899 Karlsbad (v/h Oostenrijk-Hongarije, nu Tsjechië)

Stad aan het water

olieverf op doek 47,1 x 75,6 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren ca. 1875

Herkomst: coll. Sir John C.F.S. Day (1826-1908), Londen; veiling collectie Sir John C.F.S. Day, Christie's, Londen, 13 mei 1909, lotnr. 62; kunsthandel M. Knoedler & Co., New York; veiling Christie's, New York, 27 okt. 1983, lotnr. 229.

Paul Joseph Constantin 'Constan(t)' Gabriel

Amsterdam 1828-1903 Scheveningen

Poldermolen bij Giethoorn

olieverf op doek 90,8 x 151 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren ca. 1875

Herkomst: Kunsthandel L.J. Krüger, Den Haag, febr. 1918; veiling Christie's, Amsterdam, 26 okt. 1999, lotnr. 136 (met afb.); part. coll. België.

Literatuur: vgl.: Moniek Peters, Benno Tempel (red.), *Paul Joseph Constantin Gabriël 1828-1903. Colorist van de Haagse School*, Dordrecht/Kleef/Zwolle 1998, pag. 63, afb. 57.

Daar bij die molen...

Hendrik Johannes 'J.H.' Weissenbruch

Den Haag 1824-1903

Polderlandschap met molen en pramende boer

aquarel op papier 29,7 x 46 cm, gesigneerd rechtsonder

Paul Joseph Constantin 'Constan(t)' Gabriel

Amsterdam 1828-1903 Scheveningen

Landschap met boerderij bij zonsondergang

olieverf op doek 45,5 x 63 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Kunsthandel Pieter A. Scheen, 's-Gravenhage, 1951-1952; coll. A.N.A.J. Rubbens, Antwerpen, ca. 1953-1958.

Literatuur: tent.cat. 's-Gravenhage, Kunsthandel Pieter A. Scheen, *Catalogus seizoen 1951-1952*, 1951, pag. 5, cat.nr. 4 (als 'Jeugdwerk, invloed van C. Lieste'), afb. pag. 12.; tent.cat. Arnhem, Gemeentemuseum, *Schilders van de Veluwezoom*, 1954, cat.nr. 16; tent.cat. Dordrecht, Dordrechts Museum, *Boom, bloem en plant: Nederlandse meesters uit vijf eeuwen*, 1955, cat.nr. 44.

Tentoonstelling: 's-Gravenhage, Kunsthandel Pieter A. Scheen, *Catalogus seizoen 1951-1952*, 1951; Leiden, Stedelijk Museum De Lakenhal, *Tussen Romantiek en Haagse School. Landschappen uit het midden van de vorige eeuw*, 22 dec. 1953-24 jan. 1954; Arnhem, Gemeentemuseum, *Schilders van de Veluwezoom*, 3 juni-1 sept. 1954; Dordrecht, Dordrechts Museum, *Boom, bloem en plant: Nederlandse meesters uit vijf eeuwen*, 16 juli-31 aug. 1955; Enschede, Rijksmuseum Twenthe, *Schilderijen uit de Romantische School*, 1 dec. 1957-5 jan. 1958.

Andreas Schelfhout

Den Haag 1787-1870

Weids rivierlandschap met schaapherder en landvolk

olieverf op doek 75 x 94,5 cm, gesigneerd linksonder

Literatuur: Cyp Quarles van Ufford, *Andreas Schelfhout (1787-1870). Landschapschilder in Den Haag*, Leiden 2009, pag. 55, afb. 45 (in kleur).

'Veel schilderijen van Schelfhout gezien'

Nescio, 27 augustus 1947 (vanuit de trein)

Frederik Marinus Kruseman

Haarlem 1816-1882 Sint-Gillis (Brussel)

Zomerlandschap met rustend landvolk en vee bij een rivier

olieverf op paneel 48,1 x 64,4 cm, gesigneerd linksonder

Herkomst: veiling Sotheby's, New York, 12 febr. 1997, lotnr. 4, aldaar verworven door de vorige eigenaar (part. bezit Verenigde Staten).

Literatuur: Marjan van Heteren, Jan de Meere, *Frederik Marinus Kruseman 1816-1882. Painter of Pleasing Landscapes*, Schiedam 1998, pag. 204, cat.nr. 238 (met afb.).

Johann Bernard Klombeck

Kleef (Duitsland) 1815-1893

Bebost beekdal met vee en landvolk

olieverf op paneel 47,6 x 62,5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1853

Herkomst: part. bezit Duitsland.

Willem de Klerk

Dordrecht 1800-1876

Landvolk op een bospad bij een kerkje

olieverf op doek 56,4 x 71,5 cm, gesigneerd middenonder

Herkomst: Simonis & Buunk Kunsthandel, Ede, 1996; part. bezit Duitsland.

Johannes Carolus Bernardus 'Jan' Sluijters

Den Bosch 1881-1957 Amsterdam

Stilleven met zinnia's
 olieverf op doek 72,2 x 58,7 cm, gesigneerd linksboven
Herkomst: Kunsthandel E.J. van Wisselingh & Co., Amsterdam; part. bezit; Kunsthandel G.J. Nieuwenhuizen Segaar, Den Haag, ca. 1950.
Literatuur: Jacqueline de Raad, *Jan Sluijters: het geschilderde oeuvre*, RKD Studies 2014.

Willem Jacob 'Wim' de Haan

Amsterdam 1913-1967

Zonder titel
 olieverf op doek 80 x 110,5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '55
Herkomst: coll. Tom Lenders, Amsterdam.

'Herman' Justus Kruyder

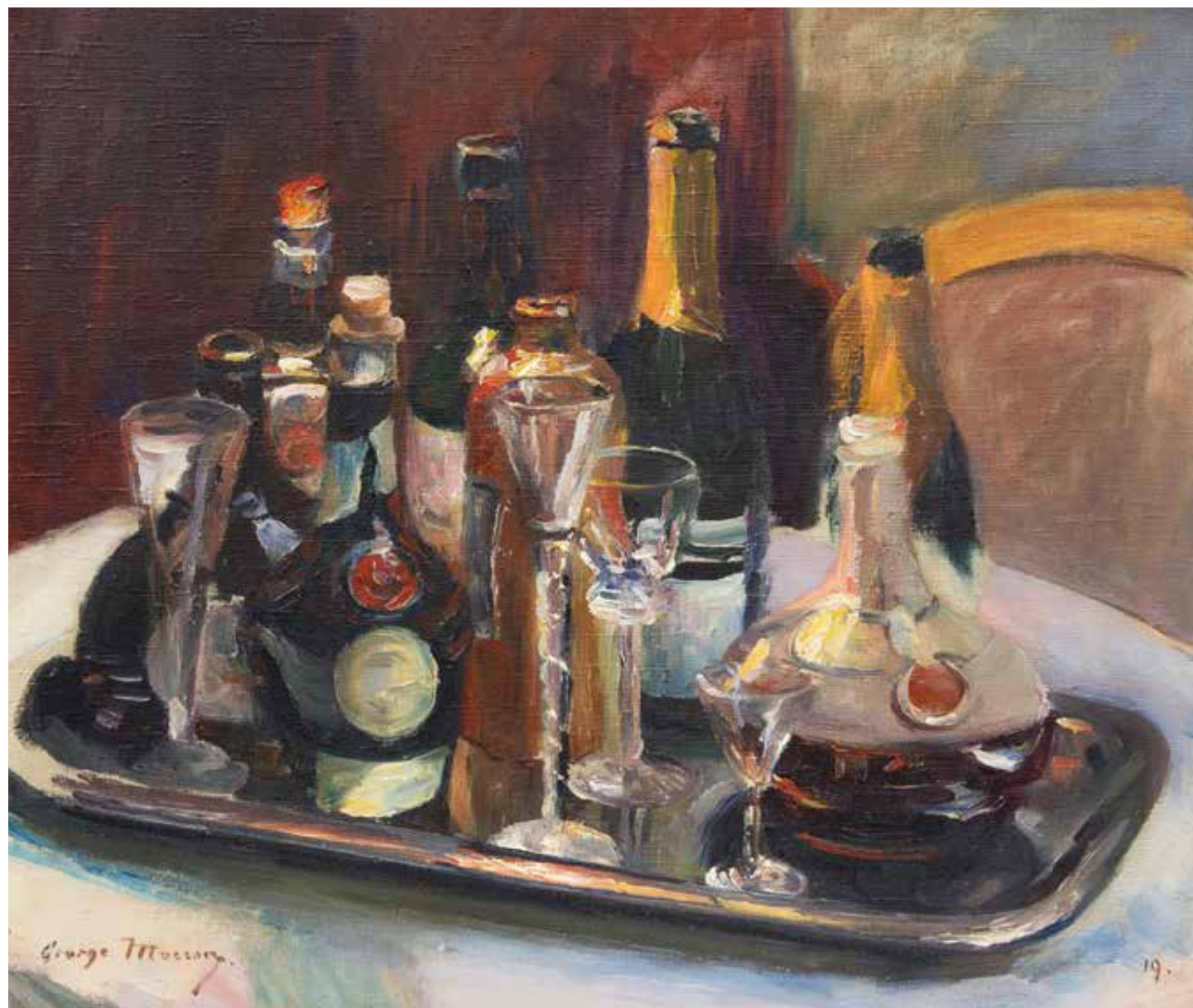
Lage Vuursche 1881-1935 Amsterdam

Rode geranium
 gouache op papier 64,6 x 49,9 cm,
 gesigneerd rechtsonder

Georges 'George' Mosson

Aix-en-Provence (Frankrijk) 1851 - 1933 Berlijn

Stilleven met Dom Bénédictine likeur, flessen en glazen
 olieverf op doek 54,7 x 63,1 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '19
 Herkomst: part. bezit Duitsland.

De bomen
 beginnen hun
 blaadjes te missen.
 Maar die komen
 terug. Geheid.
 Groen als een
 hoentje.

Heeft u er ooit bij stil gestaan dat oktober komt van octo, acht? Dit komt omdat het jaar volgens de Romeinse kalender begon op 1 maart, waardoor oktober lange tijd de achtste maand was. Sinds de gregoriaanse kalender wordt gehanteerd, is het onze tiende maand. Oktober kan dan ook worden getypeerd als overgangsm-aand, de zomer ligt immers geruime tijd achter ons en de winter is al in aantocht. De dagen worden korter, we trekken meer ons warme huis in waar de kaarsen 's avonds worden aangestoken en we naast onze geliefde huisdieren op de bank neerstrijken. Op 4 oktober, de dag van Franciscus van Assisi, verwennen we onze harige huisgenoten met wat extra knuffels. Onszelf verwennen we met een goed glas wijn. Oktober staat namelijk in het teken van de druivenoogst. De "Ban des Vendanges" is het prefectuurbesluit waarin de officiële datum voor de eerste dag van de oogst wordt vastgesteld om zo de kwaliteit van de wijn te waarborgen. Algemeen begint de oogst circa 100 dagen na de bloei van de wijnstokken, hoewel dit natuurlijk per soort en gewenste wijnstijl varieert. Doorgaans geldt: hoe rijper de druif, hoe meer suiker deze bevat die tijdens de distillatie zal kunnen worden omgezet in alcohol. In onze galeries verwelkomen wij u graag met een glas Salentein wijn uit eigen bodega.

Oktober

Louis Gabriel 'Eugène' Isabey

Parijs 1803-1886 Lagny (Frankrijk)

Landelijke geneugten

olieverf op doek 21,3 x 171,5 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '76

Herkomst: Daniel Weil, Parijs, daarna door vererving (vier generaties) in bezit gekomen van de vorige eigenaar (Magliocco Estate, Sierra Vista, Verenigde Staten).

Literatuur: P. Miquel, *Eugène Isabey (1803-1886): La marine au XIXe siècle*, Maurs-la-Jolie 1980, pag. 92, cat.nr. 129D (met afb.).

Thuisdieren.

Henriette Ronner-Knip
 Amsterdam 1821-1909 Brussel
Moederpoes met vier spelende kittens
 olieverf op paneel 24,5 x 32,6 cm, gesigneerd linksonder

Henriette Ronner-Knip
 Amsterdam 1821-1909 Brussel
Een trouwe bewaker
 olieverf op paneel 13,8 x 10,5 cm, gesigneerd rechtsonder

Sárka Góth
 Wenen 1900-1992 Veere
Zelfportret met poes
 olieverf op doek 40 x 30,2 cm, gesigneerd linksboven en gedateerd nov. 1934
Literatuur: Francisca van Vlooten, *Een onbarmhartig mooi erfdeel. De Nederlands-Hongaarse kunstenaarsfamilie Góth*, Vlissingen 2000, pag. 117 (met afb. in kleur).

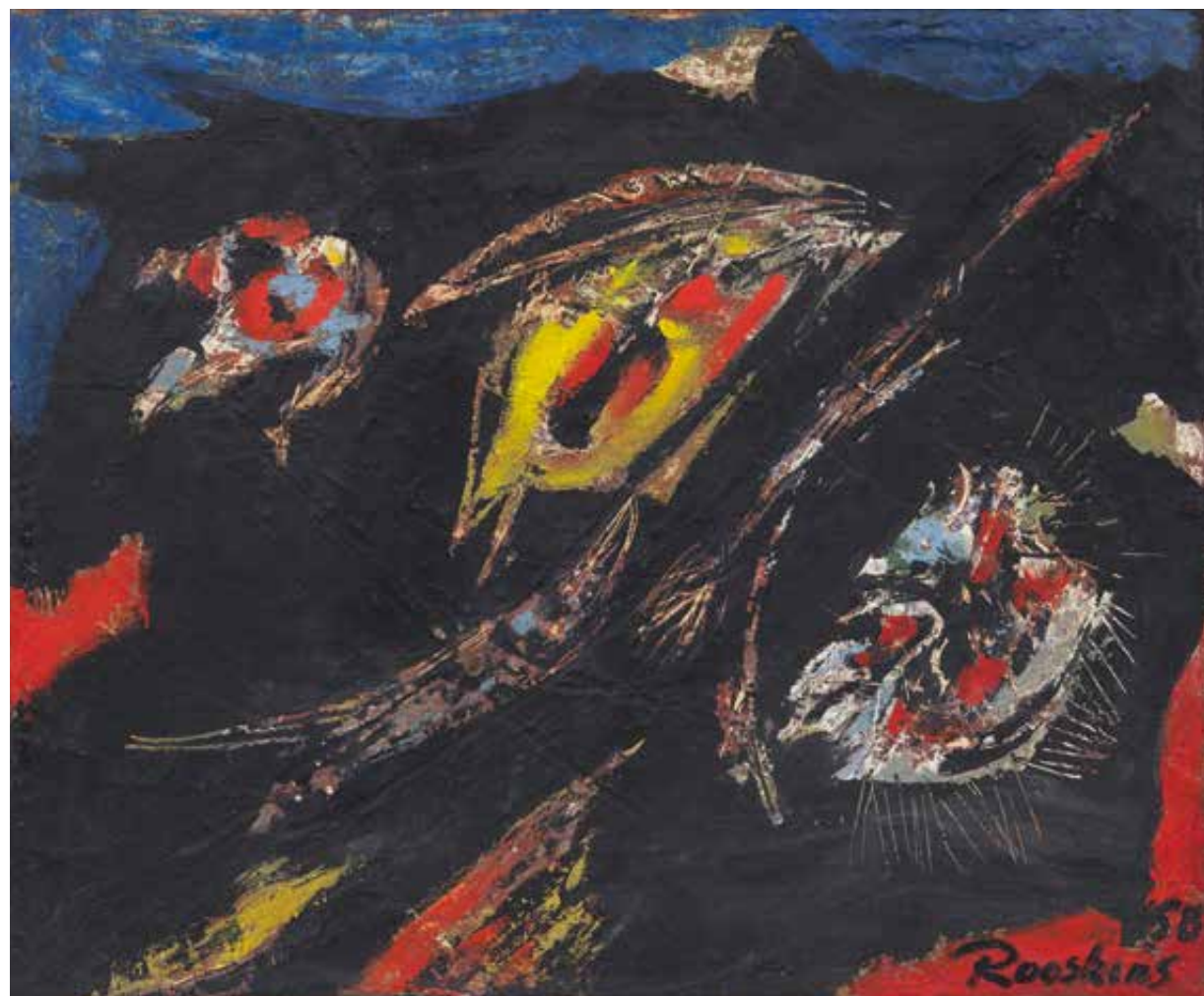
Henriette Ronner-Knip
 Amsterdam 1821-1909 Brussel
Groot en klein
 olieverf op doek 36,4 x 43,2 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '99

Lucebert (Lubertus Jacobus Swaanswijk)
 Amsterdam 1924-1994 Alkmaar
Zonder titel
 inkt op papier 27 x 20 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '52

Joseph Antoon 'Anton' Rooskens

Horst 1906-1976 Amsterdam

Cambrium
 olieverf op jute 38,5 x 46,5 cm, gesigeneerd rechtsonder en gedateerd '58
 annotatie verso: 'Cambrium'
Herkomst: Stichting Beeldende Kunst, Amsterdam, inv.nr.135-2 (prijs fl. 800).

Manuel Marín

Cieza (Spanje) 1942-2007 Alhaurín de la Torre (Spanje)

Hangend mobile
 ijzer 100 x 160 cm, gesigeneerd met naamstempel
Herkomst: Monika Rabassa, weduwe van de kunstenaar.

Finn Pedersen

Klemensker (Denemarken) 1944-2014

Zonder titel
 olieverf op doek 100,3 x 130,5 cm, gesigeneerd rechtsonder
Herkomst: part. bezit België.

Eugenius Antonius Maria 'Eugène' Brands

Amsterdam 1913-2002

Mysterious Universe
 olieverf op doek 55 x 70,5 cm, gesigeneerd rechtsonder en verso
 gedateerd '71
 annotatie op spieraam: "Mysterious Universe" -71 E. Brands'
Herkomst: Kunsthandel Lambert Tegenbosch, Heusden aan de
 Maas, inv.nr. 92040.

Panta rei; alles stroomt
 gouache op papier 41 x 33,4 cm, gesigeneerd
 linksonder met initialen en verso gedateerd 1986
 annotatie verso: 'Panta rei; alles stroomt, 16 okt.
 1986.-3. Brands'
Herkomst: part. coll. Amsterdam.

Gustave De Smet

Gent (België) 1877-1943 Deurle (België)

Landschap met kerk

olieverf op paneel 69,4 x 84,4 cm, gesigeneerd rechtsonder en gedateerd 1904

Herkomst: Antwerpen, Campo, 1972; Antwerpen, Campo, 1974; part. coll. België.

Literatuur: tent.cat. Antwerpen, Campo, 1972, cat.nr. 146; tent.cat. Antwerpen, Campo, 1974, cat.nr. 103; Piet Boyens, *Gust De Smet*, Antwerpen 1989, pag. 305, afb. 61.

Tentoonstelling: Antwerpen, Campo, april 1972; Antwerpen, Campo, april 1974.

Gerben 'Germ' de Jong

Sint Jacobiparochie 1886-1967 Overveen

Boerenhuis in de winter

olieverf op doek 85,8 x 100,7 cm, gesigeneerd rechtsonder en gedateerd 1919

Herkomst: part. bezit Verenigde Staten.

Chrysanten

olieverf op doek 80,4 x 60,4 cm, gesigeneerd rechtsonder en gedateerd 1917

annotatie op spieraam: 'Chrysanten' en 'Germ de Jong, Blaricum'

Herkomst: part. coll. Bergen.

Cornelis Bernardus 'Kees' van Bohemen

Den Haag 1928-1985

Zonder titel
 olieverf op doek 206 x 115,7 cm, gesigneerd rechtsonder
Herkomst: rechtstreeks van de kunstenaar verworven door Ralph Prins, medestudent van de kunstenaar aan de Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag, daarna door vererving in bezit gekomen van de vorige eigenaar.

'Theo' Wilhelm Wolvecamp

Hengelo 1925-1992 Amsterdam

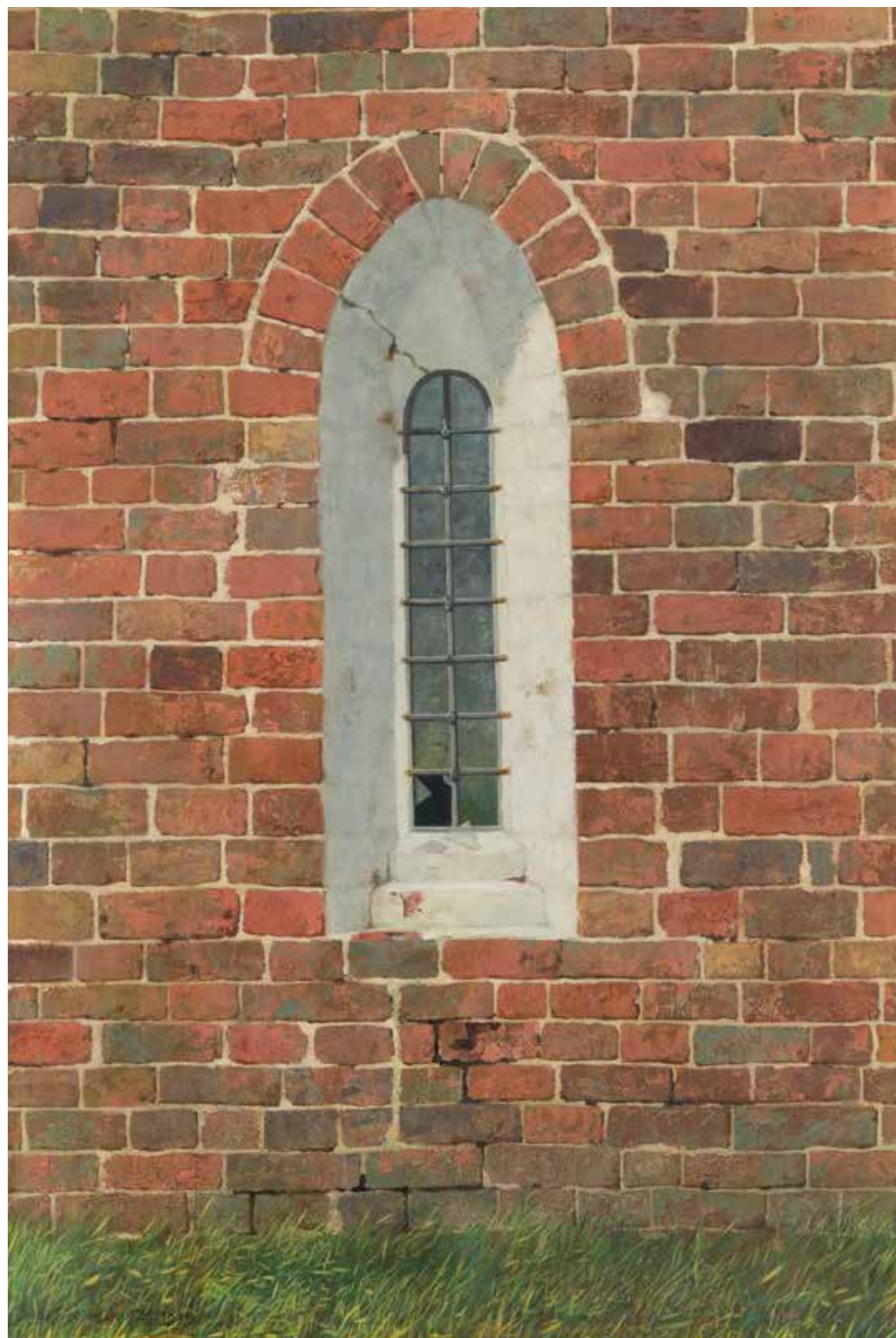
Zonder titel
 olieverf op doek 24,3 x 30,6 cm, gesigneerd verso

Eugenius Antonius Maria 'Eugène' Brands
 Amsterdam 1913-2002
Japonaïs II: Rijzende maan
 gouache op papier 17,5 x 48 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen en gedateerd '89
 annotatie verso: 'Japonaïs II; rijzende maan. 11.VIII 1989-5 Brands'.
Herkomst: Kunsthandel M.L. de Boer, Amsterdam, inv.nr. 16951.

Hindrik Frans Nicolaas 'Henk' Helmantel

Westeremden 1945

130

Het gebroken ruitje
 olieverf op paneel 56,2 x 37,6 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1979
 annotatie verso: 'H.F.N. Helmantel, 28 juni 1979, no. 274-14'.
 Herkomst: part. bezit Wassenaar.

Negeer de nevel en loop een ontspannen ommetje. Langs de kerk, naar de markt. En de kermis.

De meest gebruikelijke bijnaam van november is slachmaand. In deze maand werd vroeger een varken geslacht als voedselvoorraad voor de winter in aantocht. Al valt november in de herfst, vaak voelt het al als winter aan. De bomen verliezen hun laatste blad, het weer wordt guur en koud en niet zelden raast er een flinke novemberstorm over ons land. Ook de feestdagen in deze maand zijn somber. Allerzielen, Allerheiligen en de dodenherdenking van de Eerste Wereldoorlog. Hier word je niet vrolijk van. Maar het is ook een maand om het binnen gezellig te maken, kaarsjes aan, bij het haardvuur met een boek, zelfgemaakte stoofpotjes en visgerechten op tafel toveren. Bij ons kunt u inspiratie opdoen! Ook het theaterseizoen draait die maand op volle toeren. Een feest waar we gelukkig wél blij van worden is Sint-Maarten, dat in Nederland op 11 november gevierd wordt. Kinderen gaan in de vroege avond de straat op met zelfgemaakte lampionnen, bellen aan, zingen een liedje en krijgen wat lekkers. In Duitsland kent men het Sint-Maartenlopen; voorafgegaan door Sint-Maarten in een rode mantel op een schimmel, lopen kinderen met lampionnen al zingend in een stoet door de straten. November is ook de maand waarin sommigen van ons energie opdoen met een stevige wandeling of fietstocht. Lekker uitwaaien, door het ritselende bladerdek lopen en genieten van de warme herfstkleuren in de natuur.

November

Martin Monnickendam

Amsterdam 1874-1943

Loge in de schouwburg

olieverf op doek 84 x 51,5 cm, gesigneerd linksboven en gedateerd 1922

Herkomst: coll. Jan Meijer, Amsterdam.

Literatuur: tent.cat., Amsterdam, Stedelijk Museum, *Eere-tentoonstelling van werken van Martin Monnickendam*, 1924, cat.nr. 44; tent.cat., Amsterdam, *Arti et Amicitiae, Martin Monnickendam 1874-1943. Overzichtstentoonstelling*, 1974, pag. 79, cat.nr. 29 (met afb.).

Tentoonstelling: Amsterdam, Stedelijk Museum, *Eere-tentoonstelling van werken van Martin Monnickendam*, 23 febr.-10 maart 1924; Amsterdam, *Arti et Amicitiae, Martin Monnickendam 1874-1943. Overzichtstentoonstelling*, 10 mei-2 juni 1974.

*Sinte, Sinte
Maarten
De koeien hebben
staarten
De meisjes hebben
rokjes aan
Daar komt Sint
Martinus aan*

Heinrich Hermanns

Düsseldorf (Duitsland) 1862-1942

Sint-Maarten optocht voor het raadhuis van Düsseldorf

aquarel en gouache op papier 58,2 x 52,3 cm, gesigneerd links onder en gedateerd '05

Herkomst: part. bezit Duitsland.

Adolph Franz Theodor 'Adolf' Münzer

Pleß (Duitsland, nu Polen) 1870-1953 Landsberg (Duitsland)

Sint-Maarten optocht 1934

olieverf op doek 80,6 x 66 cm, verso gesigneerd en gedateerd 1934
annotatie verso: "Martinszug 1934"

Herkomst: part. bezit Duitsland.

Cornelis van Cuylenburgh (II)

Utrecht 1758-1827 Den Haag

Dorpsgezicht, na het slachten van het varken
 olieverf op paneel 49,7 x 64 cm, gesigineerd midden links en gedateerd 1797

134

Constant (Constant Anton Nieuwenhuijs)

Amsterdam 1920-2005 Utrecht

Varkentje
 krijt en aquarel op papier 21,1 x 29,6 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd 30-9-77
 annotatie linksonder: 'voor Debbie'
 Herkomst: coll. Remco en Deborah Campert.

Josse-Lambert 'Hubert' Bellis

Brussel 1831-1902 Sint-Joost-ten-Node (België)

Stilleven met vissenkop en hakmes
 olieverf op doek 47,2 x 63 cm, gesigineerd rechtsonder

Maria Vos

Amsterdam 1824-1906 Oosterbeek

Stilleven met pronkkan en kreeft
 olieverf op doek 80 x 58 cm,
 gesigineerd linksonder en
 gedateerd 1875

Walter Vaes

Borgerhout (België) 1882-1958 Antwerpen (België)

Mootje vis op een tinnen bord
 olieverf op doek 40,1 x 45,1 cm, gesigineerd rechtsonder
 Herkomst: Kunsthandel M.L. de Boer, Amsterdam, inv.nr. 5673.

Alexandre 'Alex' Denonne

Sint-Joost-ten-Node (België) 1879-1953 Sint-Gillis (België)

Stilleven met rode poon
 olieverf op doek 60,1 x 70 cm, gesigineerd rechtsboven
 Herkomst: part. bezit België.

135

Adriaan Barend 'Jaap' Wagemaker

Haarlem 1906-1972 Amsterdam

Compositie
 gemengde techniek en collage op board 40,8 x 50,3 cm, gesigineerd rechtsonder (vaag) en gedateerd '55 (vaag)
Herkomst: Galerie van Lier, Veere.
 Dit werk wordt opgenomen in het Wagemaker archief onder nr. G55-002.

'Theo' Wilhelm Wolvecamp
 Hengelo 1925-1992 Amsterdam
Zonder titel
 olieverf op doek 50,3 x 40,2 cm, gesigineerd verso

Eric Claus
 Haarlem 1936
Pierrot van de Commedia dell'arte
 brons, 36 x 24 cm, gesigineerd op de basis

Corneille ('Corneille' Guillaume Beverloo)

Luik (België) 1922-2010 Auvers-sur-Oise (Frankrijk)

La tribu erre...
 olieverf op doek 50 x 61,1 cm, gesigineerd rechtsonder en gedateerd '57
 annotatie verso: 'la tribu erre... Corneille '57'
Herkomst: Galerie Craven, Parijs.

Johannes Jacobus 'Jan' van Heel

Rotterdam 1898-1990 Den Haag

Zwarte pop
 olieverf op doek 60,4 x 49,9 cm, gesigineerd
 middenonder en verso gedateerd '64
 annotatie verso: 'jan.v.heel. '64, negerpop'
Herkomst: Galerie d'Eendt, Amsterdam.

Christiaan Boltanski

Parijs 1944-2021

Les Bougies

(Schaduw en uit de les van de duisternis)

geoxideerd koper op metalen beugels 35 x 3 x 31 cm (per stuk), gedateerd 1986
Tentoonstelling: Rotterdam, Galerie Bébort, 1988; Berlijn, Martin-Gropius Bau, *Gegenwart Ewigkeit. Spuren des Transzendenten in der Kunst unserer Zeit*, 6 april-24 juni 1990.

Kunstenaar van de schaduw

Christian Boltanski's werk, dat bijna geen kleur bevat, roept een stemming op die weinig vrolijk maakt. Al op dertienjarige leeftijd, in 1958, begint hij te schilderen: herinneringen aan zijn jeugd en familie – waarvan een belangrijk deel werd bepaald door de Shoah, waar zijn Oekraïns-Joodse vader aan had weten te ontkomen. In 1968 vernietigt hij zijn schilderijen en richt zich op film, foto's en het creëren van installaties met verschillende materialen en media, met licht als essentieel concept. Daarnaast bevat zijn oeuvre ook een aantal 'schaduwspelen' of 'ombres'. Ook in overdrachtelijke zin houdt Boltanski zich met de schaduwwereld bezig, die aansluiting heeft met fotografie, wat in het Grieks letterlijk schrijven met licht betekent. Zijn werk dat hij omschrijft *'als een kaars die op elk moment kan worden gedoofd'*, staat in het teken van de dood, en in samenhang daarmee van herinneren en gedenken. Het reflecteert de dood in vele gedaanten, de gewelddadige dood en de 'gewone' dood.

Je rolt als vanzelf van het ene feest in het andere.

December is de winter- of sneeuwmaand, waarin we rode wangen krijgen van de gure wind en ons met dikke winterjassen wapenen tegen sneeuw en kou. Maar december staat ook bekend als de feestmaand. En dat is niet voor niets. Want om te beginnen vieren we op 5 december het Sinterklaasfeest, al eeuwenlang. Wie kent niet het schilderij *Het Sint-Nicolaasfeest* van de 17e-eeuwse schilder Jan Steen? Toen ging het om lief of stout, om het cadeautje of de roe. Tegenwoordig geven we elkaar kleine pakjes, al dan niet verstopt in een surprise of voorzien van een plagerig gedichtje. Speculaas- en taaipoppen, borstplaat en pepernoten horen daar van oudsher bij. En terwijl het gaandeweg in december steeds meer winter wordt en we echt genoeg beginnen te krijgen van de kou en het donker – 21 december is de kortste dag van het jaar – vieren we het kerstfeest. Al in de aanloop naar 25 en 26 december omringen we ons met licht in de vorm van kaarsen, waxinelichtjes en lichtsnoeren, die we weerkaatst zien in de glinsterende kerstballen waarmee we onze kerstbomen versieren. Op kerstnacht stromen de kerken vol mensen, die onder de lichtkronen met hun honderden lichtjes de geboorte van Christus vieren en het jaar overdenken. We kleden ons deze dagen feestelijk en zoeken bij elkaar de gezelligheid op, vaak met een uitgebreid diner. Op 31 december tellen we samen het jaar af en proosten we (met bubbels) op het nieuwe jaar.

December

Willem Karel 'W.C.' Nakken

Den Haag 1835-1926 Rijswijk

Winterse fakkeltocht
 olieverf op papier op paneel 23,2 x 32,2 cm, gesigeneerd linksonder
 Herkomst: part. bezit Duitsland.

Lodewijk Franciscus Hendrik 'Louis' Apol

Den Haag 1850-1936

Winterlandschap bij zonsondergang
 olieverf op doek 71 x 93 cm, gesigeneerd linksonder

Charles Louis Philippe 'Philip' Zilcken

Den Haag 1857-1930 Villefranche-sur-Mer of
 Villefranche-sur-Saône (Frankrijk)

Molen in de sneeuw bij avondschemering
 olieverf op paneel 29,7 x 20,3 cm, gesigeneerd
 rechtsonder en te dateren ca. 1903

*'Weer dat gevoel van weg te zijn
 en nergens in het bijzonder: het
 landschap zonder naam...'*

Nescio, 13 december 1951

Jakob Nieweg

Hogebeintum 1877-1955 Amersfoort

Een tuin in de winter, mogelijk Amersfoort
 olieverf op doek 41 x 50,5 cm, gesigneerd rechtsonder met monogram en gedateerd '29

Jacobus Cornelis Wyand 'Ko' Cossaar

Amsterdam 1874-1966 Den Haag

Sneeuwpret bij de Chr. Mulo aan de Helmstraat, Scheveningen
 olieverf op doek 52,3 x 66,2 cm, dubbel gesigneerd rechtsonder en gedateerd '36
 annotatie op etiket op spieraam: 'Sneeuwpret na schooltijd, 36'

Eugenius Antonius Maria 'Eugène' Brands

Amsterdam 1913-2002

Rijzende zon

gouache op papier 43 x 44,8 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen en verso gedateerd 1985

annotatie verso: "Rijzende zon", 7 maart 1985-1 Brands'

Herkomst: Kunsthandel M.L. de Boer, Amsterdam, inv.nr. 16788.

Manfred Schatz

Stepenitz (v/h Duitsland nu Polen) 1925-2004 Meerbusch (Duitsland)

Wilde zwijnen in de sneeuw

olieverf op doek 60,2 x 90 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: part. bezit Duitsland.

Henri van Seben

Brussel 1825-1913 Elsene (België)

Naar huis door de sneeuw

olieverf op paneel 21,9 x 15,9 cm, gesigneerd rechtsonder

Johannes Bosboom

Den Haag 1817-1891

Wezen van het Burgerweeshuis in de Nieuwe Kerk te Amsterdam
 olieverf op paneel 29,2 x 21,3 cm, gesigneerd linksonder
 Literatuur: vgl.: C.H. Dinkelaar, D.L. Kaatman, *Johannes Bosboom (1817-1891): Schilder van licht, schaduw en kleur*, Laren 1999, pag. 33, afb. 3.06.

'Herman' Frederik Carel ten Kate

Den Haag 1822-1891

Het verzoek om onderdak
 olieverf op paneel 20,8 x 27,9 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '46

Pieter Alardus Haaxman

Delft 1814-1887

Vol verwachting
 olieverf op paneel 19 x 14,5 cm, gesigneerd rechtsonder

Jan Jacob Schenkel

Amsterdam 1829-1900

In de Nieuwe Kerk te Amsterdam
 olieverf op paneel 30,5 x 36,8 cm, gesigineerd rechtsonder
Herkomst: part. bezit Verenigde Staten.

Jan 'Johannes' Baptist Tetar van Elven
 Amsterdam 1805-1889 Voorschoten
Kerkinterieur met figuren
 olieverf op paneel 36,8 x 29,7 cm, gesigineerd
 linksonder met initialen en verso voluit

Johannes Bosboom
 Den Haag 1817-1891
Interieur van de Onze Lieve Vrouwekerk in Brugge
 olieverf op paneel 67,9 x 51,8 cm, gesigineerd rechtsonder
Herkomst: part. coll. Heemstede, vanaf ca. 1970.

'Otto' Eduard Pippel

Lódz (Polen) 1878-1960 München (Duitsland)

In warme, stemmige bruin- en okertinten, met de gloed van kroonluchters, schilderde Otto Pippel zijn *Soirée*. Een kerk, omgetoverd tot een grote eetzaal aangekleed met prachtig gedekte tafels, waaraan een gezelschap in avondkleding zich met elkaar onderhoudt. Waarschijnlijk gaat het om een feestavond waarin genodigden uit de culturele, intellectuele of zakelijke wereld met elkaar bijpraten over de stand van zaken in hun omgeving, gemeenschappelijke raakvlakken of zomaar hun privé aangelegenheden. In de zomertijd was Pippel, die tot de belangrijkste impressionisten van Zuid-Duitsland wordt gerekend, vaak te vinden in de mondaine Hofgarten, Englischer Garten en Hirschgarten in München.

Soirée
 olieverf op doek 96,8 x 107 cm, gesigineerd rechtsonder
 annotatie verso: 'Otto Pippel, Planegg. "Abendgesellschaft"'
Herkomst: part. bezit Duitsland.

Johannes Bosboom

Den Haag 1817-1891

Het koor van de Sint-Martinuskerk in Emmerich
 aquarel op papier 55,6 x 41 cm, gesigineerd linksonder
 en gedateerd 1859

Herkomst: veiling Kunstzaal Kleykamp, Den Haag, 3 mei 1918, alwaar gekocht door Frans Smulders (voor fl. 1.650); veiling Koninklijke Kunstzaal Kleykamp, Den Haag, *Collection de feu monsieur Frans Smulders*, 11 nov. 1937, lotnr. 12 (met afb.), alwaar gekocht door de grootvader van de vorige eigenaar.

Johannes Christianus Schotel

Dordrecht 1787-1838

Hollandse tjalk op ruwe zee

olieverf op doek 71,4 x 93,3 cm, gesigineerd linksonder en gedateerd 1829

Herkomst: part. bezit (sinds 1990).

Literatuur: Pieter A. Scheen, *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1950*, 's-Gravenhage 1970, afb. 231 (in kleur); tent.cat. Dordrecht, Dordrechts Museum, *Een onsterfelijk zeeschilder. J.C. Schotel (1787-1838)*, Zwolle/Dordrecht, pag. 134, cat.nr. 16 (met afb. in kleur pag. 132).

Martinus Schouman

Dordrecht 1770-1848 Breda

Zeegezicht met kofschip en fregat

olieverf op doek 72 x 98,5 cm, gesigineerd rechtsonder en te dateren ca. 1810-1820

Herkomst: part. bezit Duitsland.

Literatuur: vgl.: tent.cat., Dordrecht, Dordrechts Museum, *Tussen zonnegoud en kaarslicht*, 1986, pag. 69, cat.nr. 65.

De golven
hebben er
zin in.

Andreas Schelfhout

Den Haag 1787-1870

Een smak en een raderstoomboot op zee

olieverf op paneel 67,6 x 90,6 cm, gesigineerd linksonder en gedateerd 1845

Herkomst: Kunsthandel Pieter A. Scheen, 's-Gravenhage, ca. 1950; mr. A.F. Lodeizen, Wassenaar; mevrouw N.M. Bravo-Lodeizen-Gijswijf, Bilbao, Spanje.

Literatuur: Cyp Quarles van Ufford, *Andreas Schelfhout (1787-1870). Landschapschilder in Den Haag*, Leiden 2009, pag. 161, afb. 96.

Martinus Schouman

Dordrecht 1770-1848 Breda

Averij voor de kust in een storm

(pendant van *Schepen op woelige zee*)
olieverf op paneel 29,3 x 38,7 cm, gesigineerd rechtsonder op drijfhout
annotatie verso: 'Schouman Dort'

Schepen op woelige zee

(pendant van *Averij voor de kust in een storm*)
olieverf op paneel 29,5 x 39,7 cm, gesigineerd rechtsonder

Cornelis Johannes 'Kees' Maks

Amsterdam 1876-1967

Omnibussen in Parijs
 olieverf op doek 52,9 x 83 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren 1910
 annotatie op etiket op spieraam: 'C.J. Maks "Parijs 1910"'
Literatuur: tent.cat. Amsterdam, *Tentoonstelling Arti & Amicitiae*, 1963, cat.nr. 17 (als 'Parijs 1910').
Tentoonstelling: Amsterdam, *Tentoonstelling Arti & Amicitiae*, 8-30 juni 1963.

Johan Coenraad Hermann 'Herman' Heijenbrock

Amsterdam 1871-1948 Blaricum

De Kalverstraat met vlaggen, bij avond

pastel op papier 61 x 39,3 cm, gesigneerd linksonder
 annotatie op achtertikkertje: 'Kalverstraat, H. Heijenbrock'.

Literatuur: Clé Lesger, *Het winkellandschap van Amsterdam. Stedelijke structuur en winkelbedrijf in de vroegmoderne en moderne tijd, 1550-2000*, Hilversum 2013, afb. in kleur op omslag.

Rudolf Nissl

Fügen (Oostenrijk) 1870-1955 München (Duitsland)

Dame in het café
 olieverf op doek 54,9 x 46,2 cm

Frederik Hendrik Kaemmerer

Den Haag 1839-1902 Parijs

De maanden van het jaar
 alle olieverf op doek op schildersboard 18,5 x 10,3 cm, alle gesigneerd en voorzien van een teken van de dierenriem.
 Herkomst: Carlos Bijl Stichting, Rotterdam

Index

- Adrion L. **52**
- Altink J. **18, 91**
- Apol L.F.H. **14, 139**
- Appel C.K. **13, 21**
- Arntzenius P.F.N.J. **89**
- Bakker W.F. **40**
- Baron H.C.A. **17**
- Bayens H. **103**
- Bellis J.L. **132**
- Berserik H. **72**
- Bleckmann W.C.C. **36**
- Bles D.J. **42**
- Bles J. **60**
- Blommers B.J. **31, 98, 103, 104**
- Bloos R.W. **71, 73**
- Boer H. de **96**
- Bohemen C.B. van **126**
- Boltanski C. **136**
- Bosboom J. **142, 144, 145**
- Boulaye A. de La **72**
- Brands E.A.M. **12, 36, 123, 127, 140**
- Breman A.J. **68**
- Buck R. de **72**
- Citroen R.P. **38**
- Claus E. **134**
- Constant **132**
- Corneille **19, 95, 135**
- Cossaar J.C.W. **141**
- Cuylenburgh (II) C. van **132**
- Dam van Isselt L. van **16**
- Deluc G. **106**
- Denonne A. **133**
- Dijkstra J. **90, 91, 96**
- Dillens A.A. **17**
- Essen J.C. van **49**
- Everbag F. **98**
- Eversen J.H. **50, 51**
- Fabius J. **29**
- Faure A. **63**
- Filarski D.H.W. **39**
- Fobert E. **24**
- Frey W. **49**
- Gabriel P.J.C. **56, 109, 110**
- Garry C. **106**
- Geoffroy A.L.V. **46**
- Gestel L. **79**
- Giles M. **20**
- Goedhart J.C.A. **99**
- Goffinon A. **24**
- Gorter A.M. **54**
- Góth S. **62, 121**
- Grips C.J. **9**
- Haan W.J. de **10, 115**
- Haanen G.G. **8**
- Haaxman P.A. **143**
- Hambüchen G. **99**
- Heel J.J. van **63, 135**
- Heijenbrock J.C.H. **148**
- Heimig W. **32**
- Helmantel H.F.N. **128**
- Hem P. van der **73, 78**
- Hermanns H. **131**
- Hitchcock G. **35, 105**
- Höfer A. **80**
- Hoff G. **81**
- Holleman F. **47**
- Houbolt E. **99**
- Houten B.E. van **98**
- Isabey L.G.E. **118**
- Israels I.L. **88**
- Jarl O. **46**
- Jefferys M. **62**
- Jong G. de **125**
- Jongkind J.B. **66, 100**
- Kaemmerer **150**
- Kamerlingh Onnes H.H. **40**
- Karsen K. **61**
- Kasteel H. van **46**
- Kate H.F.C. ten **143**
- Kate J.M.H. ten **48, 58, 85**
- Kelder A.B. **10**
- Keus K. **11**
- Klerk W. de **113**
- Klinkenberg J.C.K. **43**
- Klombeek J.B. **113**
- Koekkoek B.C. **84**
- Kruseman F.M. **86, 112**
- Kruyder H.J. **115**
- Leewens W.J. **10, 93**
- Leickert C.H.J. **6, 7**
- Lucebert **12, 20, 39, 41, 121**
- Maks C.J. **19, 148**
- Marin M. **122**
- Maris J.H. **108, 109**
- Martens G.G. **18**
- Mathews T.O. **46**
- Meer P. van der **17, 53**
- Mension C.J. **47, 48**
- Mesdag H.W. **104**
- Moerman J.L. **72**
- Monnickendam M. **130**
- Mosson G. **116**
- Münzer A.F.T. **131**
- Nakken W.K. **84, 138**
- Nanninga J. **11**
- Nieweg J. **140**
- Nissl R. **149**
- Noter D.E.J. de **77**
- Nuijen W.J.J. **66, 67**
- Oberman A. **76**
- Oppenheimer J. **88**
- Os J. van **74**
- Ouwater I. **26, 27**
- Paerels W.A. **18**
- Paul M. **94**
- Pedersen F. **12, 123**
- Peter V. **48**
- Pieneman N. **2**
- Pippel O.E. **145**
- Planson A. **70**
- Planting J. **71**
- Poll D.H. van der **48**
- Renard F.Th. **29**
- Reynolds W.J. **107**
- Roëde J. **36, 93, 95**
- Roelofs O.W.A. **4**
- Roelofs W. **28**
- Ronner-Knip H. **60, 120, 121**
- Roosenboom M.C.J.W.H. **75, 77**
- Rooskens J.A. **122**
- Saalborn L.A.A. **25**
- Sachs A. **46**
- Sadée P.L.J.F. **105**
- Schatz M. **141**
- Schaumann W.H. **49**
- Scheerboom A. **61**
- Schelfhout A. **83, 111, 147**
- Schendel P. van **8, 82**
- Schenkel J.J. **144**
- Schiedges P.P. **102**
- Schotel J.C. **146**
- Schouman M. **146, 147**
- Seben H. van **141**
- Serger F.B. **94**
- Sinding S.A. **19**
- Sluijters J.C.B. **22, 37, 114**
- Sluiter J.W. **72, 93, 102**
- Smet G. De **124**
- Soukop W. **47**
- Spohler J.J. **7**
- Spohler J.J.C. **7**
- Springer C. **64, 65**
- Starreveld P. **16**
- Tetar van Elven J.B. **28, 144**
- Toorn J.P. van den **95**
- Toorop J.Th. **92, 97**
- Vaes W. **133**
- Vallée L. **93**
- Veen G.J. van der **43**
- Verkade K. **63**
- Verschuur W. **52, 53**
- Verwey K. **44**
- Viegers B.P. **34**
- Voerman sr. J. **57**
- Vos M. **133**
- Vries J. de **90**
- Wagemaker A.B. **134**
- Weissenbruch H.J. **55, 109**
- Westermann G.B.J. **70**
- Windt Ch. van der **24**
- Wolff W. **54**
- Wolter H.J. **72**
- Wolvecamp Th.W. **127, 134**
- Zijl L. **30**
- Zilcken C.L.P. **139**

Colofon

Samenstelling en eindredactie:

Teo van den Brink, Mariëtte Simonis

Tekst:

Teo van den Brink, Charlotte Hercules,
Constance Moes, Emilie Snellen

Bewerking:

Joke Buunk

Digitale catalogus:

Kas Buunk

(Tussen)titels:

Paul Mertz, Amsterdam

Ontwerp:

Harald Slaterus, Arnhem

Fotografie en lithografie:

Benno Slijkhuis, Wilco Art Books, Amersfoort
coördinatie en assistentie fotografie: Frans Buunk
interieurfoto's: Peter Tijhuis, Amsterdam
portretfotografie: Femke Teussink, Deventer

Druk:

Wilco Art Books, Amersfoort

© 2021/2022 Simonis & Buunk Kunsthandel, Ede, Nederland

Druk- en zetfouten voorbehouden.

Alweer een jaar voorbij. Een móói jaar, naar wij hopen.

ZELFPORTRET Het team van Simonis & Buunk

Joke Buunk

Teo van den Brink

Mariëtte Simonis

Charlotte Hercules

Frans Buunk

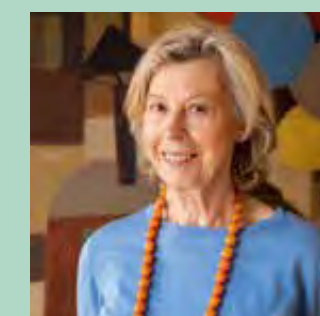
Marike van Hensbergen

Irene Schaafsma

Mark Buunk

Constance Moes

Frank Buunk

Emilie Snellen

Kas Buunk

